

Taktiker och strategier i den tillfälliga användningen av stadens mellanrum

En fallstudie över Institut for (x) användning av
Godsbanearrealerne i Aarhus.

Matilda Ulvbielke, VT 2024

SGEL36 | Kandidatuppsats i Samhällsplanering - Urban och regional utveckling

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi | Lunds Universitet

Handledare: Anders Lund Hansen

Abstract

Against the backdrop of a divided academic debate on the potentials and pitfalls for temporary use of urban space, this essay aims to explore how Institut for (x) as a temporary use project has been able to maintain their use of Godsbanearnerne in Aarhus over a longer period of time. This has been done through interviews with representatives of Institut for (x) and Aarhus municipality, where the application of de Certau's theory on tactics and strategies has shown how Institut for (x) has acted in order to make use of opportunities and withstand the pressures of conventional city development over the years. Furthermore, a discourse analysis of the municipality's development plans for the area has been conducted to contextualize the project. The study concludes by arguing that Institut for (x) ability to practice tactics and defensive strategies has made it possible for them to build networks and shift power balances which has been essential in the process of securing their use of the space for a longer period of time.

Keywords: temporary use, temporary urbanism, tactics, strategies, opportunities, pressures, city development

Sammanfattning

Denna studie tar avstamp i den tudelade akademiska debatten kring vilka potentialer och fallgropar det finns för tillfällig användning av stadens mellanrum, och har syftat till att undersöka hur Institut for (x) har lyckats upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanearealerne i Aarhus över en längre tidsperiod. Genom intervjuer med representanter för Institut for (x) och Aarhus kommun, har de Certau's teori kring taktiker och strategier tillämpats för att utforska hur Institut for (x) har agerat för att kunna ta tillvara på möjligheter och hantera de utmaningar som den konventionella stadsutvecklingen har fört med sig. För att kontextualisera projektet har det genomförts en diskursanalys av kommunens utvecklingsplaner, vilken syftat till att utforska hur kommunens narrativ kring Institut for (x) har förändrats genom åren. Studien redogör avslutningsvis för hur Institut for (x), genom att tillämpa både taktiker och defensiva strategier har kunnat bygga upp sociala nätverk och utjämna makthierarkier, vilket har varit avgörande i processen att etablera sig mer långvarigt på Godsbanearealerne och säkra sin fortsatta användning av platsen.

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
Sammanfattning.....	3
Innehållsförteckning.....	4
Inledning.....	6
Syfte och frågeställningar.....	8
Avgränsningar.....	8
Bakgrund.....	9
Godsbanearnealerne.....	9
Institut for (x): Verksamhet och vision.....	10
Institut for (x): Etablering och framväxt på Godsbanearnealerne.....	11
Teoretiska utgångspunkter.....	14
Tidigare forskning på ämnet tillfällig urbanism.....	14
Tillfällig användning som praktik.....	16
Bakgrund.....	16
Karaktärsdrag.....	17
Möjligheter för etablering i stadens vakanta mellanrum.....	18
Utmaningar för fortsatt användning.....	18
Maktförhållanden och möjlighet till fortsatt inflytande.....	19
Kommuners instrumentalisering av tillfällig användning.....	19
de Certau's teori om taktiker och strategier.....	21
Strategier.....	21
Taktiker.....	22
Senare bidrag till de Certau's teori i relation till tillfällig användning.....	23
Metod.....	25
Fallstudie.....	25
Metodval.....	25
Urval.....	26
Problematisering av fallstudie som metod.....	26
Kritisk diskursanalys av plandokument.....	27
Metodval och tillämpning.....	27
Urval av dokument.....	28
Tillförlitlighet.....	28
Kvalitativa semistrukturerade intervjuer.....	29
Metodval.....	29
Urval av respondenter.....	29

Genomförande av intervjuer.....	30
Validitet och tillförlitlighet.....	32
Resultat & Analys.....	33
Möjligheter och utmaningar i etableringen av den tillfälliga användningen.....	33
Väl på plats: Möjligheter och utmaningar för upprätthållandet av den tillfälliga användningen	37
Möjligheter för upprätthållandet av den tillfälliga användningen och tecken på fortsatt användning.....	43
Slutsatser.....	49
Identifierade utmaningar för Institut for (x) användning av Godsbanearealerne.....	49
Institut for (x) tillämpning av taktiker och strategier för att ta tillvara på möjligheter och hantera utmaningar i en kontext av konventionell stadsutveckling.....	50
Reflektion.....	53
Referenslista.....	54
Bilaga A: Mall för diskursanalys av plandokument.....	57
Bilaga B: Intervjumall Aarhus kommun.....	69
Bilaga C: Intervjumall Institut for (x).....	71

Inledning

I svallvågorna av ekonomiska kriser och industriella omstruktureringar har det uppstått en mångfald av vad Gandy (2016) kallar för *unintentional landscapes*. Dessa landskap kan benämnas som en storts mellanrum i stadsväven och står till synes tomma – ofta som ett resultat av en nedlagd verksamhet, svängningar på fastighetsmarknaden, desinvesteringar eller avstannad exploatering (Beveridge, Kip & Oevermann, 2022).

Det finns många exempel på hur dessa platser approprierats av olika medborgargrupper som tillfälligt fyller platsen med mening genom aktiviteter såsom stadsodling och kulturevenemang (Tonkiss, 2013). Denna typ av tillfälliga användning beskrivs ofta som en form av medborgarledd urban experimentering där önsknings om vad staden borde vara projiceras på mellanrummet och sätts i spel (Tonkiss, 2013; Beveridge, Kip & Oevermann, 2022). Den tillfälliga användningen är vanligtvis informell, bottom-up och präglas ofta av konflikter mellan olika aktörer vilket synliggör stridigheter över stadens rum.

De senaste två decennierna har tillfällig användning spridit sig och blivit en global trend, och mot bakgrund av dess ökade popularitet har den även blivit föremål för en tudelad akademisk debatt med två dominerande perspektiv (Bragaglia & Rossignolo, 2021; Madanipour, 2018; Andres 2013).

Det ena perspektivet representerar en relativt optimistisk utgångspunkt och målar upp tillfällig användning som en katalysator för förändring och som ett medel för marginaliserade grupper och aktivister att delta i stadens utformning (Bishop & Williams, 2012; Oswalt et al., 2013; Overmeyer, 2007). Fokus ligger på de värden som kan skapas i denna typ av sammanhang där urbana experiment och kreativitet får ta plats i stadsrummet. Vidare beskrivs tillfällig användning som en flexibel och mångfacetterad urbanism som kan möta flera av stadens utmaningar och visa på nya metoder för stadsutveckling (Bishop & Williams, 2012). Det andra perspektivet representerar en mer kritisk utgångspunkt och kretsar kring hur tillfällig användning har gått från att vara en informell gräsrotspraktik till att instrumentaliseras av lokala myndigheter för att skapa en ny efterfrågan på eftersatta områden och driva upp fastighetspriser (Colomb, 2012; Madanipour, 2018). När de aktörer som utövar tillfällig användning har skapat tillräckligt med

värde på platsen, extraheras detta värde av lokala myndigheter eller privata aktörer och de tillfälliga användarna av platsen fördrivs. Colomb (2012) belyser den spänning som karakteriserar denna typ av urbana mellanrum och påtalar att det finns en konflikt mellan platsens bruksvärde och det potentiella kommersiella värde som kan skapas på platsen.

Mot bakgrund av denna debatt blir det därför intressant att undersöka denna spänning ytterligare och utforska hur tillfälliga användare av en plats kan motstå dessa yttre tryck för att kunna upprätthålla sin användning av platsen i ett längre tidsperspektiv. För att undersöka detta närmare kommer studien att ta avstamp i en fallstudie över Institut for (x) tillfälliga användning av Godsbanerealerne i Aarhus, Danmark, vilket kan ses som ett exempel på när en tillfällig användning har lyckats etablera sig mer långvarigt på en plats. Genom att applicera de Certau's teori kring taktiker och strategier (1984) kommer Institut for (x) agerande att analyseras i förhållande till de utmaningar och möjligheter som presenterat sig genom åren, för att få en tydligare bild av hur tillfällig användning praktiseras i en kontext av konventionell stadsutveckling.

Syfte och frågeställningar

Studien syftar till att undersöka hur Institut for (x) har lyckats upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanearealerne över tid genom att tillämpa olika taktiker och strategier för att ta tillvara på möjligheter och hantera utmaningar som den konventionella stadsutvecklingen bär med sig.

Den centrala frågeställningen som studien ämnar besvara är:

Hur har Institut for (x) agerat för att kunna upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanearealerne över tid?

För att kunna besvara den centrala frågeställningen har underfrågeställningar formulerats för att guida studien framåt:

- Vilka möjligheter och utmaningar för Institut for (x) fortsatta verksamhet på platsen har presenterat sig genom åren?
- På vilket sätt har Institut for (x) tagit tillvara på möjligheter och hanterat utmaningar genom att tillämpa olika taktiker och strategier?

Avgränsningar

Studien är avgränsad till att rent geografiskt förhålla sig till Godsbanearealerne i Aarhus, Danmark, och fokus kommer att ligga på de delar av området som används av Institut for (x). På Godsbanearealerne finns det andra aktörer som även de har använt platsen på tillfälliga premisser, som exempelvis REUSE och Håbets Allé, men dessa aktörer kommer inte att inkluderas i denna studie. Tidsmässigt är studien avgränsad till att undersöka skeenden från och med år 2009 till nutid, då detta är tidsspannet som Institut for (x) varit verksamma på platsen. Studien erkänner offentlig styrning och nyliberal planering som ämnesfält vilka angränsar till studiens fokusområde, men då fokus ligger på att undersöka hur tillfällig användning som praktik fungerar, kommer dessa ämnen inte att stå i fokus. Vidare har studien avgränsats till att enbart fokusera på aktörerna Institut for (x) och Aarhus kommun och kommer därmed inte adressera privata aktörer.

Bakgrund

Godsbanearrealerne

Centralt i Aarhus finns en gammal godsbangård, som från och med 1920-talet var Danmarks viktigaste för godstransport på räls (Moth et al., 2023; Heijnen, 2020). Men lastbilstransporter kom att konkurrera ut järnvägstransporten och år 2000 gav DSB upp sin verksamhet på platsen. DSB lämnade platsen år 2006, varpå Aarhus kommun år 2008 köpte den norra delen av det nästan 13 hektar stora området Godsbanearrealerne av DSB och Banedanmark som ägde marken (Aarhus kommune, 2017; Aarhus kommune, 2023a). År 2012 köpte Aarhus kommun även upp den södra delen av området för 205 miljoner DKK och äger nu hela Godsbanearrealerne (Aarhus kommune, 2023a; Szutowicz, 2012). Aarhus kommun ville etablera ett center för kulturproduktion på Godsbanearrealerne i samband med diskussioner om att Aarhus kunde bli Europeisk kulturhuvudstad år 2017 (Heijnen, 2020).

Redan år 2001 pekades Godsbanearrealerne ut som ett högprioriterat stadsutvecklingsområde i Aarhus kommuns då gällande *kommuneplan* (motsvarande den svenska översiktsplanen) och år 2005 presenterades en vision för Godsbanearrealerne som en ny kulturstadsdel (Aarhus kommune, 2015). År 2017 antogs en *udviklingsplan* för området (motsvarande den svenska fördjupade översiktsplanen) där man beskriver hur Godsbanearrealerne de kommande åren kommer att transformeras till den nya kulturstadsdelen Aarhus K, där K:et står för kultur, kreativitet, kulturhistoria och knutpunkt (Aarhus kommune, 2017). Området är centralt beläget och är tänkt att komplettera och sammankoppla stadens viktiga kulturfunktioner, såsom konstmuseet ARoS, Musikhuset, Den gamle by och Botaniska trädgården, till ett sammanhängande kulturstråk. I utvecklingsplanerna beskrivs hur den nya kulturstadsdelen ska få en helt egen karaktär där barnvänliga bostadskvarter, företagsområden och utbildningsinstitutioner ska växa fram i samklang med platser för rekreation, events och kulturproduktion (Aarhus kommune, 2017).

Institut for (x): Verksamhet och vision

Institut for (x) är en kreativ plattform för konst, kultur, utbildning och kreativa start-ups, som har existerat på Godsbanerealerne sedan år 2009 (Institut for (x), [u.åa]; Moth et al., 2023).

Plattformen startades upp av den kreativa organisationen Bureau Detours som ett tillfälligt projekt, på platsen som stått tom och oanvänd sedan DSB hade lämnat området 3 år tidigare. Genom åren har organisationen förändrats och idag är Institut for (x) en icke-vinstdrivande förening, bestående av över 600 aktiva medlemmar, fördelade över 90 olika studios och verkstäder, 45 kreativa företag av olika storlek och 15 föreningar (Institut for (x), [u.åb]). Bland dessa medlemmar återfinns än idag Bureau Detours som är fortsatt delaktiga i driften av Institut for (x) (Bureau Detours, 2024).

Arbetet på Institut for (x) kretsar kring det gemensamma, samtidigt som det ska finnas utrymme för individen. X:et i plattformens namn är tänkt att stå för det "odefinierbara, öppna och transformativa" (Institut for (x), [u.å], *min översättning*) och visar på plattformens ständiga föränderlighet och experimenterande natur, där det är medlemmarnas olika projekt som fyller platsen med mening och innehåll (Institut for (x), 2019). Plattformen är tänkt att vara en kreativ frizon och framhåller sig som ett konstnärligt, kulturellt och kreativt växtlager i staden (Institut for (x), 2019; Moth et al., 2023).

Institut for (x) har en vision om att skapa ständigt föränderliga stadsrum som är tillgängliga för alla och utformas i gemenskap av dem som använder dem. De vill skapa kreativa, grönskande och livliga stadsrum där medborgare uppmanas att vara delaktiga i sin närmiljö och genom att skapa tillsammans och dela resurser, kunna utveckla sina idéer, kunskaper och företag (Figur 1). Genom att sätta människor, miljön, utbyten och kreativitet framför tillväxt, företagsintressen och funktionalitet vill Institut for (x) utmana den konventionella stadsutvecklingen, förflytta gränserna för vad som är möjligt och visa hur en annan typ av urban utveckling som kretsar mer kring gemenskap, upplevelser och lärande är möjlig (Institut for (x), 2023).

Figur 1. Institut for (x) på Godsbanearrealerne, april 2024. Bildkälla: Författarens egen bild.

Institut for (x): Etablering och framväxt på Godsbanearrealerne

I oktober 2009 fick man nycklarna till en av de historiska byggnaderna på Godsbanearrealerne av Aarhus kommun med uppmaningen "Just do it properly" och därmed kunde Bureau Detours, i vad som idag kallas A-huset, etablera Institut for (x) (Institut for (x), [u.åa]). Här fanns det plats för både kontor, utställningsrum och verkstad där designers kunde arbeta sida vid sida med konstnärer och hantverkare. Med byggnaden som sin bas var Institut for (x) ambition att arbeta med olika projekt i det offentliga rummet (Institut for (x), [u.åa]). År 2010 fick man nycklar till ytterligare två byggnader på Godsbanearrealerne av Aarhus kommun. Dessa kom att kallas B-

och C-husen, där man bland annat upprättade kreativa studios för musiker, konstnärer och arkitekter (Institut for (x), [u.åa]).

Institut for (x) fortsatte att expandera och fick år 2011 tillgång till ytterligare två byggnader på området, D- och E-huset. Den ena byggnaden, ett tidigare gammalt garage, renoverades för att ge plats åt utomhusprojekt av grövre karaktär och kom bland annat att inhysa ett växthus, en smedja och en verkstad (Institut for (x), [u.åa]). Den andra byggnaden är den minsta på området och blev ett testprojekt för att utforska vad småskalig arkitektur kunde få för effekter och blev en plats för tillfälliga projekt för konstnärer och entreprenörer (Institut for (x), [u.åa]). År 2012 började man bygga upp ett kvarter på den södra delen av Godsbanearealerne som kom att kallas "The industry". Man har inte haft någon plan för kvarteret, utan har låtit dess användare utveckla dess karaktär allt eftersom nya strukturer växer fram på platsen. Området präglas av en organisk och slingrande struktur med ombyggda containrar och små stigar och gränder. Detta kom att bli en plats för både snickare, smeder, cykelverkstäder och skateboardåkare och musiker (Institut for (x), [u.åa]). Ytterligare en byggnad, F-huset, inkluderades i verksamheten år 2012 och var den största byggnaden på området där man gav plats till start-up verksamheter med fokus på design och arkitektur. Här var tanken att nya strukturer skulle växa fram i byggnaden baserat på hur de passade in mellan de delar som redan byggts av andra användare och man gav full kreativ frihet till de start-ups som etablerade sig på platsen (Institut for (x), [u.å]).

År 2014 började den offentliga parken Den Grønne Kile växa fram längs de gamla tågspåren på Godsbanearealerne. Grönområdet ger plats åt rekreation, aktiviteter och utomhusprojekt av olika slag och dess utveckling grundas i ett samarbete mellan Aarhus kommun och lokalbefolkningen (Institut for (x), [u.åa]). Året därpå började de officiella planerna för området ta form och Aarhus kommun tog fram ett upplägg till den kommande utvecklingsplanen för Godsbanearealerne (Aarhus kommune, 2015).

År 2017 ingick Institut for (x) i ytterligare ett samarbete med Aarhus kommun och tillsammans upprättade man ett Bydelskontor. Bydelskontoret var tänkt som en plattform för dialog mellan olika sakägare kring den nya stadsdelens utveckling på platsen. Här kan kommunen, verksamheter, nuvarande användare av platsen, medborgare och grannar komma samman och tillsammans sätta ramarna för vad Godsbanearealerne, som nu fått namnet Aarhus K, ska bli i

framtiden. Bydelskontorets mål är att den nya utvecklingen av området ska ta tillvara på och föra vidare den essens som den nuvarande platsen har (Institut for (x), [u.å]; Aarhus kommune, 2023). I takt med att projekten som tog plats i A-huset blev allt större, började man flytta dess projekt utomhus till vad som nu kallas Kulturtorvet. Här etablerades även ett soppkök och en kvarterskiosk som bidrar till området genom att involvera medborgare i sociala och kulturella projekt. Från Kulturtorvet löper också Den Røde Sti, som är en gång- och skateboardväg tänkt att bjuda in nya besökare till att upptäcka området (Institut for (x), [u.åa]).

Det är Aarhus kommun och Banedanmark som äger marken och byggnaderna på Godsbanerealerne och gav Institut for (x) tillåtelse att nyttja dem under en begränsad tid, i väntan på exploatering av platsen. Således har Institut for (x) setts som ett tillfälligt projekt som länge haft ett oklart slutdatum. Detta blev mer konkret år 2019, på vad Institut for (x) kommit att kalla för "Bulldozer day", när B-, D- och F-huset revs för att ge plats till Aarhus nya arkitektskola. Trots att stora delar av verksamheten gick om intet, fortsätter Institut for (x) än idag sin verksamhet på Godsbanerealerne (Institut for (x), [u.å]; Heijnen, 2020).

Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt redogörs för de teoretiska utgångspunkter som studien tar avstamp i.

Inledningsvis redogörs det för tidigare forskning på ämnet tillfällig användning, för att sedan gå vidare in på hur den har beskrivits som praktik respektive instrument i kommuners arbete med stadsutveckling. Slutligen beskrivs Michel de Certeau's teori kring taktiker och strategier (1984) och senare tillämpningar av den inom ämnet tillfällig användning.

Tidigare forskning på ämnet tillfällig urbanism

Den tillfälliga användningen av vakanta urbana rum har som praktik existerat länge, men under början av 2000-talet fick den allt större fokus i den akademiska och offentliga debatten. Tillfällig användning är ett brett begrepp som kommer ur den akademiska diskursen kring *temporary urbanism* (hädanefter tillfällig urbanism). Tillfällig urbanism är ett paraplybegrepp som innefattar flera rumsliga praktiker vilka kretsar kring tillfälliga ingrepp i det urbana rummet (Bragaglia & Rossignolo, 2021).

Två av de verk som haft stor betydelse för utvecklingen av tillfällig urbanism som fält och tillfällig användning som debatterad praktik är böckerna *Urban pioneers: Temporary use and Redevelopment in Berlin* (Overmeyer, 2007) och *Urban Catalyst: The power of temporary use* (Oswalt et al., 2013). Dessa verk har sprungit ur det EU-finansierade forskningsprojektet Urban Catalyst, där man mellan åren 2001-2003 genomförde fallstudier i fem europeiska städer för att undersöka tillfällig användning som en drivande faktor för urbana förändringsprocesser (Oswalt et al., 2013).

Oswalt et al. (2013) framhåller att vakanta stadsrum är ett inneboende element i alla större städer, och att det är en naturlig del av den urbana transformationsprocessen att platser står tomma och oanvända i en övergångsperiod mellan två användningar. De lyfter hur dessa platser har kommit att approprieras av så kallade tillfälliga användare. Dessa har ofta små ekonomiska resurser, men besitter i gengäld ett stort engagemang, har ett sociokulturellt kapital och är

benägna att improvisera och testa nya idéer i det urbana rummet (Oswalt et al., 2013). Oswalt et al. (2013) framhåller tillfällig användning som ett fördelaktigt alternativ med stor potential för att revitalisera stadens bortglömda och oanvända platser där den konventionella stadsutvecklingen misslyckats. Overmeyer (2007) framhåller de tillfälliga användarna som pionjärer, vilka genom att kreativt nyttja övergivna platser tillfälligt, går i bräschen för den urbana utvecklingen. Tillfällig användning beskrivs som ett fenomen, vilket flera aktörer vinner på. De tillfälliga användarna har möjlighet att få tillgång till en plats för sina aktiviteter på gynnsamma villkor, markägare kan dra nytta av att den tillfälliga användningen aktiverar en marginell, bortglömd plats och kommuner kan använda sig av tillfällig användning för platsutveckling, när konventionell planering och offentliga finanser inte räcker till (Overmeyer, 2007). Overmeyer (2007) lyfter även fram hur kommuner kan möjliggöra för tillfällig användning genom att tillämpa olika styrningsverktyg (Overmeyer, 2007). I likhet med ovan nämnda verk presenterar Bishop & Williams, i sin bok *Temporary City* (2012), tillfällig användning som ett potent alternativ för revitalisering av nedgångna områden. De framhåller tillfällig användning som en mer "dynamisk, flexibel och anpassningsbar urbanism" (Bishop & Williams, 2012, s. 3, *min översättning*) som till skillnad från den tungrodda konventionella planeringen, har förmågan att omedelbart revitalisera nedgångna områden och visa på dess potential. Medan planeringspraktiken ofta är bakbunden av snäva regelverk och ombytliga ekonomiska förutsättningar, menar de att dem som utövar tillfällig användning bättre anpassar sig till föränderliga omständigheter och därmed kan innovera och experimentera i högre grad (Bishop & Williams, 2012).

Vidare har tillfällig användning även problematiserats av en rad forskare: Madanipour (2018) påtalar hur tillfällig användning lyfts fram som en urban praktik vilka alla inblandade vinner på, men att det i själva fallet är en ojämn praktik som ger mest fördelar till markägare och kommuner som vinner på höjda markvärden och den förändrade image av ett område som tillfällig användning ofta ger upphov till. Han belyser de prekära omständigheterna för de tillfälliga användarna, som istället lever i stor osäkerhet och står under ständigt hot om undanträngning som ett resultat av deras egen verksamhet (Madanipour, 2018). Colomb (2012) beskriver hur beslutsfattare och fastighetsutvecklare har tenderat att instrumentalisera tillfällig användning i platsmarknadsföringssyften, vilket ofta leder till undanträngning eller

kommersialisering av den tillfälliga användningen. Ferreri (2015) påtalar hur tillfällig användning som praktik framhålls som pionjär, kreativ och experimentell endast i frånvaro av ekonomiska resurser att uppnå en värdig stadsutveckling genom formell planering. Vidare problematiserar hon hur de värden som tillfällig användning ger upphov till förpassas till tillfällighetens tidsramar, medan linjär tillväxt i ekonomin och på fastighetsmarknaden tillåts pågå i det ändlösa (Ferreri, 2015).

Mot bakgrund av dessa verk, går det att märka hur debatten kring tillfällig användning på senare år har delats mellan förespråkare och kritiker. Denna studie placerar sig i debattens skärningspunkt genom att erkänna de sociala och kulturella värden som förespråkarna påtalar att praktiken ger upphov till, men vill undersöka *hur* tillfällig användning kan fortsätta ta plats i staden trots yttre tryck från de faktorer kritikerna framhåller. Således ämnar studien bidra till debatten genom att komma närmare själva praktiken och visa hur tillfällig användning kan utövas för att motstå kontextuella utmaningar.

Tillfällig användning som praktik

Bakgrund

Hou (2010) beskriver hur den ökade privatiseringen och regleringen av offentliga rum och dess funktioner har inskränkt den breda massan av befolkningens tillgång till dem. Mot bakgrund av denna utveckling har det börjat växa fram initiativ från individer och olika medborgargrupper som genom informella aktiviteter producerar nya typer av användningar av det offentliga rummet (Hou, 2010). Denna typ av användning kan ske på flera platser i staden, men tenderar särskilt att appropriera tomma, övergivna stadsrum och är ofta på tillfälliga premisser. Madanipour (2018) påtalar hur dessa övergivna stadsrum är ett inneboende element i stadsutvecklingsprocessen. Stadsutvecklingen i sig präglas av den föränderlighet som kapitalismen ger upphov till, vilket kan ses i form av skiftande konjunkurlägen och fluktuerande investeringsmönster (Madanipour, 2018). Dessa svängningar i stadsutvecklingens förutsättningar och mål, menar Madanipour (2018) ger upphov till en mängd oanvända platser

som blir en sorts vakanta mellanrum i stadsväven. Avindustrialisering utgör ett tydligt exempel på hur vakanta mellanrum kan uppstå som en konsekvens av dessa fenomen (Andres, 2013).

Karaktärsdrag

Tillfällig användning av vakanta platser definieras av Haydn & Temel (2006) som en form av användning vilken på förhand är tänkt att vara just tillfällig. Då tillfällig användning tenderar att te sig olika från fall till fall och kan innefatta en mångfald av olika aktiviteter, menar Bishop & Williams (2012) att det är svårt att definiera tillfällig användning baserat på aktivitetens karaktärsdrag. Här spelar det inte så stor roll huruvida själva aktiviteten är formell eller informell, om de aktörer som genomför aktiviteten betalar någon hyra för platsen eller hur länge aktiviteten pågått. I likhet med Haydn & Temel (2006) menar de därför att tillfällig användning bäst definieras utifrån om den tillfälliga användaren, planeraren eller exploatören inledningsvis haft intentionen att användningen av platsen ska vara just tillfällig, det vill säga - inte permanent (Bishop & Williams, 2012).

Andres (2013) beskriver hur den tillfälliga användningen av stadens vakanta rum har utvecklats som praktik sedan 1970-talet och befattar sig med att utveckla stadsrummet på ett mer eller mindre oplanerat sätt under en begränsad tidsperiod. Vissa projekt kan pågå året runt i flera år, medan andra genomförs på säsongsbasis eller bara pågår under ett antal veckor eller månader (Andres, 2013; Colomb, 2012; Oswald et al., 2013). Tillfälliga användningar av stadsrummet har ofta en spontan och oplanerad karaktär, syftar till en ökad frihet i det urbana vardagslivet och försöker ofta undfly existerande regler (Hou, 2010). Det finns en stor heterogenitet i de aktiviteter som den tillfälliga användningen innefattar, men Colomb (2012) utmärker tre typer av teman som går att skönja i den tillfälliga användningen: många kretsar kring rekreationella nöjes- och fritidsaktiviteter vilka kan uppstå i form av allt från tillfälliga barer och klubbar till temporära stränder. Andra typer av tillfällig användning gror snarare ur en önskan om möjligheter till kulturell experimentering i stadsrummet och ses i bland annat offentliga konstprojekt (Colomb, 2012). Vidare finns det även typer av tillfällig användning där en plats approprieras för olika former av politiserad kamp och sociala innovationer (Colomb, 2012; Andres, 2013). Exempel på

denna typ av aktiviteter går att finna i olika former av projekt där man söker inkludera medborgare och marginaliserade grupper i produktionen av själva platsen (Colomb, 2012). Tillfällig användning har beskrivits som en katalysator för förändring med förmågan att visa på nya modeller för stadsutveckling och som ett sätt att kunna föreställa sig framtida utvecklingsmöjligheter på en plats (Andres, 2013; Oswalt et al., 2013). Den har även framhållits som inkluderande och viktig för att ge medborgare större utrymme att delta i utformningen av sin närmiljö (Andres, 2013).

Möjligheter för etablering i stadens vakanta mellanrum

När en plats först överges och dess ursprungliga användning upphör, regleras platsen sällan av någon planeringsstrategi förutsatt att det inte redan finns utvecklingsplaner från markägarens håll (Andres, 2013). I de fall där markägaren har en vision för platsen och en plan för utvecklingen kan eventuella ekonomiska osäkerheter leda till att planeringsprocessen stagnerar (Andres, 2013). Madanipour (2018) menar att markägare och exploatörer medvetet kan låta bli att planera, investera och driva på utvecklingen av en plats, för att istället vänta på ett uppsving i ekonomin och ett tillfälle där det ter sig mer fördelaktigt att skrida till verket. Således kan det erbjudas en tidsmässig öppning i den annars reglerade planeringspraktiken och skapar möjlighet för olika aktörer att appropriera platsen för andra ändamål (Andres, 2013). Möjligheten att få tillgång till en plats i det urbana rummet mot en låg kostnad, som annars hade varit utom ekonomiskt räckhåll, gynnar den tillfälliga användaren och kan leda till fler möjligheter i form av att exempelvis kunna bygga upp och utveckla sin verksamhet (Madanipour, 2018). Men oftast är denna möjlighet tillfällig och mynnar oftast ut i att utvecklingsplaner kommer på plats och den tillfälliga användningen av platsen får upphöra när planerna sätts i verket (Andres, 2013; Madanipour, 2018).

Utmaningar för fortsatt användning

Colomb (2012) menar att det är markägarens inställning till den tillfälliga användningen som avgör huruvida den accepteras och tillåts fortgå eller om den motarbetas och förbjuds. Exempelvis så kan tillfälliga användningar av allt för radikal natur tendera att ses som

motsägelsefulla till den bild som kommunen försöker skapa av området. Exempel på den typen av användningar kan vara de som i kommunens ögon ter sig allt för politiserade. Kommunen kan då hindra dessa från fortsatt verksamhet på platsen för att minimera risken för att den skulle skrämja bort potentiella nya användare som kommunen försöker attrahera (Colomb, 2012).

Maktförhållanden och möjlighet till fortsatt inflytande

I de fall där planeringsprocessen stagnerat, tar ofta markägare och exploatörer ett kliv tillbaka, i avvaktan på bättre förutsättningar (Madanipour, 2018). I och med deras tillbakadragande menar Andres (2013) att det sker en tillfällig maktöverföring till den tillfälliga användaren som då får större kontroll över platsens utformning. Men när utvecklingsplanerna väl kommer på plats och ska implementeras, flyttas makten återigen till markägare och exploatörer som återtar kontrollen över rummet (Andres, 2013). Detta kan skapa spänningar och konflikter aktörerna emellan och förutsättningarna för den tillfälliga användaren att fortsatt kunna delta i utformningen av platsen ändras. På en förändrad spelplan, där den spontanitet och flexibilitet som tidigare efterfrågats inte längre önskvärd, blir det viktigt för den tillfälliga användaren att hitta nya sätt att kommunicera sina idéer och önsknings om platsen (Madanipour, 2018; Andres, 2013).

Kommuners instrumentalisering av tillfällig användning

Många politiker, stadsplanerare och tjänstepersoner har tenderat att se vakanta platser i stadsväven som någonting negativt och som signalerar ekonomiska misslyckanden (Colomb, 2012; Madanipour, 2018). Ur kommunens perspektiv innebär dessa en förlust av såväl funktion som investeringar, vilket skapar ett tomrum som de då försöker fylla. I hopp om att parera bilden av förfall och istället upprätthålla intrycket av en livskraftig plats som kan skapa ny efterfrågan och generera investeringar, instrumentaliseras tillfällig användning och nyttjas som verktyg för att fylla detta tomrum och istället betinga platsens vitalitet (Madanipour, 2018). I väntan på mer konventionella utvecklingsmöjligheter för platsen, blir den tillfälliga användningen ett sätt för kommunen att stimulera tillväxt under tiden (Bragaglia & Rossignolo, 2021). Enligt denna devis

ses tillfällig användning ofta som en parentes i platsens längre utveckling och som ett substitut tills mer konventionella användningar som kan generera en ekonomisk vinst återigen blir genomförbara (Andres, 2013; Ferreri, 2015; Colomb, 2012). Således tillåts den tillfälliga användningen endast pågå så länge som nödvändigt för att öka markpriserna tillräckligt genom den attraktivitet användningen skapar på platsen (Bragaglia & Rossignolo, 2021).

De senaste två decennierna har tillfällig användning som koncept i allt högre grad framhållits av olika institutioner som ett sätt att hantera tillfälliga osäkerheter (Bragaglia & Rossignolo, 2021; Ferreri, 2015). Att förändra den allmänna bilden av en vakant plats och öka dess attraktivitet kan bereda väg för framtida exploatering av platsen och skapa stöd för en särskild vision för dess utveckling (Colomb, 2012). För åstadkomma detta är det vanligt att kommuner arbetar med platsmarknadsföring, vilket är en strukturerad process som kretsar kring att skapa och sprida ett konstruerat narrativ kring en plats, med syftet att locka turister och investeringar (Colomb, 2012). För att behålla sin udd i den globala konkurrensen om kreativa näringars etablering har det blivit särskilt viktigt för kommuner att bevara unika platser i staden, vilka man kan lyfta fram i sin platsmarknadsföring (Colomb, 2012). För att bygga upp detta kulturella kapital tenderar allt fler kommuner att främja tillfälliga användningar genom att bli mer flexibla och bland annat anpassa planprocesser och villkor för olika tillstånd och hjälpa till i förhandlingar (Colomb, 2012).

Denna instrumentalisering av tillfällig användning skapar utmaningar för de som utövar den. Själva utmaningen för de tillfälliga användarna ligger i den spänning som uppstår mellan praktikens inneboende kreativitet, spontanitet och alternativa strävanden efter det icke-kommersiella och hur den samtidigt används som instrument för att initiera en annan typ av användning som är av en mer kommersiell och permanent karaktär (Colomb, 2012; Madanipour, 2018). Ett resultat av en lyckad platsmarknadsföring genom tillfällig användning, driver ofta upp fastighetspriser i området, och hotar då den tillfälliga användningen som riskerar att så småningom att trängas undan då de ofta saknar ekonomiska resurser för att upprätthålla sin användning (Madanipour; 2018).

de Certau's teori om taktiker och strategier

För att undersöka hur Institut for (x) har lyckats upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanerealerne behöver vi komma närmare själva praktiken, det vill säga vad de faktiskt gör och hur de agerar i kampen om platsen för att lyckas motstå yttre tryck från den konventionella stadsutvecklingsprocessen och de intressen som andra aktörer har i sammanhanget.

För detta syfte kommer Michel de Certau's teori kring taktiker och strategier att appliceras. I sitt berömda verk *The Practice of Everyday Life* från 1984 för de Certau ett resonemang kring olika sätt att agera i förhållande till tid, rum och makt. Han påtalar att det finns olika sätt att fungera på och olika sätt att använda sin omgivning och ställer sig frågan om vad de som utövar någon form av praktik i det urbana rummet egentligen gör. Hur hanterar de olika förutsättningar som ges i det urbana rummet och vad gör de med de regler som styr det (de Certau, 1984)?

De Certau (1984) menar att det är en konst att använda det som påtvingats en och exemplifierar detta genom att dra en parallell till hur amerikanska urinvånare använde sig av de lagar och sedvänjor som påtvingades dem av dess koloniserare. Genom att appropriera dessa nya sedvänjor på flera olika sätt, gjorde den amerikanska urbefolkningen så småningom dessa till något eget, något som var främmande för den som påtvingat dem från början (de Certau, 1984). Genom att stegvis förändra själva funktionen i de påtvingade lagarna och den härskande ordningen kunde man samtidigt lyda och differentiera sig från dem (de Certau, 1984). Med detta resonemang visar de Certau hur det går att agera inom ett system vars ramar man inte kan undkomma och målar upp det som ett exempel på hur kampen mellan de starka och de svaga i ett system kan te sig. Vidare lyfter han frågan om vilka medel som då står de svaga till buds och vilka handlingar som är möjliga för dem att tillgripa inom ett system där de saknar makt och utforskar detta vidare genom sitt resonemang om taktiker och strategier.

Strategier

De Certau definierar en strategi som något som utvecklas genom att "beräkna eller manipulera maktförhållanden" (de Certau, 1984, s. 35, *min översättning*). En förutsättning för strategin är att den kan avgränsa en plats som sin egen, från vilken den kan förhålla sig till det som finns

utanför, vare sig det är mål eller hot (de Certau, 1984). Han menar vidare att denna plats fungerar som en slags bas där man, till skillnad från det som ligger utanför basen, själv besitter all makt. Vidare menar de Certau (1984) att det finns tre huvudsakliga effekter som kommer ut av att ha etablerat en bas för sina strategier.

Först och främst möjliggör basen en grad av självständighet och ett oberoende av de omständigheter som råder utanför basen. Man kan till exempel dra sig tillbaka till sin bas efter att ha förvärvat fördelar och kan där opåverkat överlägga och planera sitt nästa steg och framtida expansioner (de Certau, 1984). Genom att undkomma de föränderliga omständigheterna runt omkring basen, menar de Certau (1984) att man även kan bemästra tid. Basen erbjuder även en grund på vilken man kan stå stadigt för att betrakta det som sker runtomkring och i förlängningen även se mönster och på så sätt förutspå vad som komma skall i förhållande till yttre omständigheter (de Certau, 1984). Detta går att tolka som att det på så vis blir lättare att anpassa sin strategi så att den är kapabel att möta framtida utmaningar. Vidare menar han att det i strategier även finns en särskild sorts kunskap som kommer ur själva processen där man lyckats förvärva sig en plats och upprätthålla makten över den (1984). Denna kunskap ger i sin tur mer makt eftersom den kan komma till nytta längre fram vid expansioner (1984).

Taktiker

En taktik utgår, till skillnad från en strategi, inte från en avgränsad plats som erbjuder självständighet. Taktiken har således ingen bas som den kan dra sig tillbaka till för att samla sig, planera nästa drag eller dra nytta av sina vinnningar, vilket gör att den hamnar i underläge gentemot strategin (de Certau, 1984). Däremot gör avsaknaden av en egen bas taktiker mer rörliga än strategier och föder således en viss smidighet och anpassningsförmåga (de Certau, 1984). Denna flexibilitet är dock nödvändig då taktiken är nödgad att verka inom ett område som kontrolleras av någon annan – ofta av den som tillämpar en strategi (de Certau, 1984). De Certau beskriver hur taktiken "agerar i isolerade handlingar, stöt efter stöt" (de Certau, 1984, s. 37, *min översättning*) och är beroende av att gripa de möjligheter som presenteras i enskilda ögonblick. Dessa möjligheter kan vara rena tillfälligheter som av olika anledningar öppnar upp sprickor i strategins kontroll och övervakning av sammanhanget (de Certau, 1984). Taktiken vakar försiktigt

över situationen, och avvaktar tills en sådan spricka öppnas upp för att snabbt och smidigt kunna slå till när det väl gäller för att kunna gripa den flyktiga möjligheten (de Certau, 1984). Denna typ av listiga agerande är svårare för strategin, eftersom dess makt manifesteras genom en synlighet (de Certau, 1984). Taktiken däremot, bidrar sin tid och verkar i det dolda, vilket möjliggör för den att ta till knep som vilseleder och överraskar genom att kvickt skrida till handling när dess motståndare minst anar det (de Certau, 1984). Detta kräver en känsla och förståelse för timing och vilka möjligheter som kan komma utav att sammanställa olika komponenter vid precis rätt tillfälle för att slagkraftigt kunna flytta fram sin position (de Certau, 1984). De Certau framhåller att taktiken, med en inneboende "intellektuell kreativitet" (de Certau, 1984, s. 38, *min översättning*) diskret sprider ut sig i sprickorna på ett spelfält, med främmande regler som etablerats av den som åtnjuter makt genom ägandeskap. På detta sätt handlar taktiker i mångt och mycket om att, genom list och timing, förhandla om rummet och de regler som etablerats kring det.

De Certau (1984) menar att de två olika sätten att agera i en vardaglig kamp går att särskilja beroende på vilket deras främsta redskap är; plats eller tid. Sammanfattningsvis kan man säga att taktiker till stor del kretsar kring, och har sin vinning i, att sätta sitt hopp till tid (de Certau, 1984). Genom att på ett smart sätt förhålla sig till tidsaspekten av den kamp som förs, vinner taktiker fördelar genom att på så sätt kunna dra nytta av ögonblickliga möjligheter (de Certau, 1984). Strategier använder istället plats som sitt främsta verktyg i kampen och genom den makt som plats ger kan de etablera egna system och styra diskursen i den riktning de önskar och har därmed större chanser till rumslig dominans över taktikern (de Certau, 1984).

Senare bidrag till de Certau's teori i relation till tillfällig användning

De Certau's teori (1984) kring taktiker och strategier har tidigare tillämpats av flertalet forskare för att analysera informella urbana praktiker och maktförhållanden mellan olika aktörer. Andres (2013) har använt sig av denna för att visa på hur maktfördelningen kan se ut mellan olika aktörer i en kollaborativ stadsutvecklingsprocess genom tillfällig användning. I sin studie framhåller hon att det i stadsutvecklingsprocessen är markägare och beslutsfattare som sitter på tillräcklig makt för att kunna implementera långsiktiga strategier för att förändra det urbana rummet (Andres, 2013). Dessa strategier kan exempelvis innefatta skapandet av visioner och planer för hur det

urbana rummet ska utformas eller omformas (Andres, 2013). Underförstått i resonemanget är att de som inte innehar denna typ av makt i stadsutvecklingsprocessen, till exempel tillfälliga användare av en plats, istället är mer benägna att använda sig av taktiker. Eftersom taktikens natur snarare är flyktig än beständig, inbegriper den inte några långsiktiga visioner då den hela tiden behöver förlita sig på att profitera på de möjligheter som erbjuds i stunden (Andres, 2013). Enligt detta resonemang är det markägare och beslutsfattare som har maktövertaget i stadsutvecklingsprocessen och kan därigenom reglera och kontrollera stadsrummet. Vidare menar Andres (2013) att om de som utövar taktiker däremot blir tilldelade en större grad av makt över platsens framtid, finns det möjlighet för dem att alltmer börja använda sig av strategier.

Även Round et al. (2008) har använt sig av de Certau's teori (1984) i en studie där de undersöker hur den informella ekonomin i post-sovjetiska Ukraina, genom nyttjande av olika taktiker, har hanterat marginalisering i ett stadsrum som formats av ojämna maktförhållanden. I sin studie bygger de vidare på de Certaus teori (1984) och framhåller bland annat att en och samma aktör kan utöva taktiker och strategier parallellt och att det finns två typer av strategier - defensiva och offensiva. En aktör som främst utövar taktiker i ett rum som styrs av den andra, kan tillämpa en strategi som syftar till att kunna upprätthålla sina taktiker. Detta menar Round et al. (2008) är ett exempel på hur en taktiker kan tillämpa vad de kallar för en defensiv strategi, vars syfte är att skydda sina taktikers handlingsutrymme. En offensiv strategi syftar istället till att utöka sin makt över rummet (Round et al. (2008).

Metod

I detta avsnitt redogörs för de metoder som använts för att samla in empiriskt material till studien, samt hur materialet har bearbetats och analyserats. Valet av lämpliga metoder för studien har baserats på vilka som i kombination har gett en så bra överblick över både problemfältet och fallstudieområdet som möjligt, samt hur dessa metoder tillsammans möjliggör att frågeställningen för studien kan besvaras. Dessa metoder kommer i detta avsnitt att motiveras, diskuteras och problematiseras i förhållande till lämplighet och tillförlitlighet.

Fallstudie

Metodval

Fallstudie tillämpas som den huvudsakliga forskningsmetoden för att kunna besvara den övergripande frågeställningen. Syftet med en fallstudie är att "belysa det generella genom att titta på det specifika" (Denscombe, 2018, s. 85). Fallstudien gör att forskaren kan djupdyka i ett specifikt fall och få en särskild förståelse för detaljerna i sammanhanget och gör det därmed lättare att förstå komplicerade samband i en särskild situation (Denscombe, 2018). Samtidigt erbjuder fallstudien möjligheten till ett mer övergripande perspektiv på en situation, vilket gör det lättare att se hur olika komponenter hänger ihop och påverkar varandra. Detta gör det möjligt att förklara varför och hur saker och ting sker i en specifik kontext (Denscombe, 2018). Då denna studie syftar till att besvara *hur* tillfälliga användare av en plats kan upprätthålla denna användning över tid, har denna metod därför lämpat sig särskilt väl för att strukturera studien. Att närmare undersöka ett specifikt fall av tillfällig användning har varit ett strategiskt val då det har hjälpt till att ringa in studien samtidigt som det gjort ett komplext problemfält mer begripligt. Samtidigt underlättar fallstudien tillämpningen och kombinationen av flera metoder och har således utgjort en gynnsam grund för vidare diskursanalys av dokument samt intervjuer.

Urval

Enligt Denscombe (2018) bör urvalet av fall grunda sig i hur väl dess karaktärsdrag stämmer överens med den teoretiska fråga som är föremål för studien. Mot bakgrund av detta har studien strukturerats kring en fallstudie av Institut för (x) tillfälliga användning av Godsbanearealerne i Aarhus, Danmark. Institut for (x) valdes som fall då, trots att det initierades som ett tillfälligt projekt, nu har varit på Godsbanearealerne i hela 15 år. Faktumet att det tillfälliga projektet pågått under en så lång tidsperiod, kan tänkas visa på hur de tillfälliga användarna har lyckats upprätthålla sin användning i ett längre perspektiv. Detta gör fallet särskilt lämpligt för att kunna undersöka hur de har gått tillväga för att upprätthålla sin position över tid.

Problematisering av fallstudie som metod

En av nackdelarna med fallstudie som metod är att det kan vara svårt att dra för stora slutsatser av studiens resultat då detta blir en generalisering baserat på ett enda fall med unika egenskaper (Denscombe, 2018). Problemet med generaliserbarhet har sökt minimeras, genom att studien redogör för detaljer i fallet Institut for (x) för att göra det möjligt för läsaren att kunna jämföra fallet med andra fall och på så sätt kunna dra egna slutsatser kring hur väl resultatet går att överföra till andra kontexter. För att öka möjligheterna med generaliserbarhet har även urvalet av fall spelat roll. Flyvbjerg (2006) menar att problemet med generaliserbarhet kan minimeras genom ett genomtänkt urval av fall, och att fokusera på fall som avviker från det normala då de oftast är mer rika på information. Genom att välja ett projekt som pågått under lång tid för att vara ett tillfälligt projekt, har förhoppningen varit att det skulle finnas en större mängd av händelser att studera och på så sätt ge ett mer gediget resultat. Möjligheterna till detta hade varit mindre om det gjorts ett randomiserat urval.

Kritisk diskursanalys av plandokument

Metodval och tillämpning

Diskursanalys är en kvalitativ forskningsmetod, vilken genom en noggrann granskning av textmaterial fokuserar på att avkoda dess innehåll för att hitta dolda meningar i det som skrivs och på så sätt kunna kartlägga en diskurs (Denscombe, 2018). Som metod tittar den "lika mycket på det som är *underförstått* som det som är explicit" (Denscombe, 2018, s. 408). Den kritiska diskursanalysen valdes som metod, då den utforskar hur diskursen gynnar olika gruppers intressen på olika sätt. Detta har varit av stor vikt för att kunna kombinera fynden med det teoretiska ramverket kring kommuners instrumentalisering av tillfällig användning. När man tillämpar denna metod är det därför viktigt att ha tillräckligt med bakgrundskunskap för att kunna avkoda dokumenten och exempelvis kunna se vad som saknas i materialet och vad denna avsaknad har för implikationer (Denscombe, 2018). För att kunna tillämpa metoden på bästa sätt för denna studies syfte, har det därför varit nödvändigt att genom inledande litteraturstudier bygga upp en kunskapsbas kring tillfällig användning och hur den instrumentaliseras av kommuner för olika syften. Detta har möjliggjort att se dokumentens innehåll i ett större perspektiv och tolka materialet.

Diskursanalysen har syftat till att undersöka hur kommunens narrativ kring Institut for (x) och tillfällig användning av Godsbanerealerne har förändrats genom åren och hur kommunens vision för området har sett ut. De diskursaspekter som har undersökts är därför: tillfällighet, värden som Institut for (x) skapar på platsen samt hur dessa värden speglas i kommunens vision för området. Detta har gjorts genom att inledningsvis koda dokumentens innehåll utifrån ovanstående teman för att därefter kunna göra utdrag ur texten och plocka ut meningar och paragrafer som visar på hur diskursen förändrats över tid (Bilaga A). Diskursanalysen har hjälpt att analysera kontexten som projektet verkar i och har kommit till nytta för att kunna bedöma huruvida Institut for (x) lyckats etablera sig på platsen mer långvarigt.

Urval av dokument

Inledningsvis studerades flera plandokument för att få en överblick över Aarhus kommuns vision och utvecklingsplaner för Godsbanerealerne. Efter den inledande genomgången av dokumenten valdes två dokument ut för en djupare undersökning genom en kritisk diskursanalys. Urvalet av dokument för vidare analys är baserat på vilka dokument som framhåller kommunens vision för Godsbanerealerne och vilka dokument som rent geografiskt behandlar de områden som Institut for (x) är och har varit verksamma på. Mot bakgrund av detta har två dokument valts ut för vidare analys: "Oplæg til udviklingsplan" från 2015 och "Godsbanerealerne, Aarhus K – Udviklingsplan August 2017". En *udviklingsplan* (utvecklingsplan) fastslår fysiska ramar, strategier och vilka utgångspunkter kommunen har i förhållande till ett områdes kommande utveckling (Aarhus kommune, 2023b) och har sin motsvarighet i den svenska fördjupade översiktsplanen, vilken kan upprättas för ett område av särskilt intresse (Nyström & Tonell, 2012).

Tillförlitlighet

För att bedöma dokumentens trovärdighet har det varit viktigt att granska deras ursprung närmare. Plandokumentet som granskats har hämtats från Aarhus kommuns webbsida för utvecklingsplaner (Aarhus kommune, 2023b). Denna källa kan anses besitta en högre grad av auktoritet än vad exempelvis privata webbsidor gör, vilket stärker dokumentens trovärdighet (Denscombe, 2018). Vidare står Aarhus kommun som avsändare av samtliga dokument och webbsidorna som dokumenten har hämtats från är uppdaterade i relativ närtid. Mot bakgrund av dessa faktorer har bedömningen gjorts att dokumenten kan ses som trovärdiga (Denscombe, 2018).

Kvalitativa semistrukturerade intervjuer

Metodval

Kvalitativa semistrukturerade intervjuer är en annan metod som tillämpats för att insamla primärdata till studien. Denna metod valdes då den lämpar sig väl för att undersöka komplicerade frågor såsom åsikter, erfarenheter och känslor (Denscombe, 2018). Istället för att helt styra intervjun utefter frågeformuläret, som i den strukturerade intervjun, är man mottaglig för intervjuobjektets inställning och låter istället denna ta plats för att utveckla sina svar. I den semistrukturerade intervjun har intervjuaren förberett frågor på förhand, men tillåter sig själv att ändra på frågorna eller dess ordningsföljd under intervjuens gång och ha ett öppet förhållningssätt till intervjuens struktur (Denscombe, 2018). Denscombe (2018) beskriver att denna metod är särskilt användbar när man vill utforska privilegierad information genom att intervjua nyckelpersoner som genom sin position och sina erfarenheter har särskild insikt i ämnet som undersöks och därmed kan ge viktiga insikter genom sina svar. Detta tillvägagångssätt fungerade bra i detta fall, då det genomfördes intervjuer med två nyckelpersoner som satt på värdefulla kunskaper som var svåra att helt fånga genom på förhand formulerade frågor allena.

Urval av respondenter

För studien har det gjorts ett informationsorienterat urval av lämpliga respondenter, vilket har grundat sig i en bedömning från skribentens håll om vilka som kan tänkas besitta relevant kunskap för studiens fokusområde. Flyvbjerg (2006) beskriver hur denna urvalsmetod syftar till att "maximera nyttan av information från små stickprov och enstaka fall" (Flyvbjerg, 2006, s. 230, *min översättning*). Denna urvalsmetod valdes då studiens omfattning är relativt liten, varpå det var av stor vikt att kunna samla in så mycket material som möjligt under kort tid. Den första respondenten är en tjänsteperson på Aarhus kommun och har genom sin roll på avdelningen för *arealudvikling* (områdesutveckling) varit inblandad i utvecklingsplanerna för Godsbanerarealerne. Dessutom har tjänstepersonen varit befattad med Institut for (x) i förhållande till kommunens arbete med utvecklingen av området och bedömdes därför som lämplig för att svara på frågor om kommunens syn på deras tillfälliga användning av området.

Den andra respondenten är en representant för Institut for (x) och valdes ut då den är en nyckelperson i organisationen som varit involverad sedan projektets start och därmed har en tidsmässig överblick över projektet. Således bedömdes representanten för Institut for (x) ha rätt erfarenheter för att kunna besvara frågor kring hur organisationen gått tillväga för att upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanarealerne över tid. För att förvärva de tilltänkta respondenterna skickades intervjufrågningar ut via mail.

Genomförande av intervjuer

Intervjun med tjänstepersonen på Aarhus kommun syftade till att få reda på hur förutsättningarna för Institut for (x) tillfälliga användning av Godsbanarealerne har sett ut. En intervjumall utformades med frågor som kretsade kring synen på tillfälliga användningar, relationen aktörerna emellan, synen på vilket värde Institut for (x) skapar på platsen samt i vilken grad kommunen har stöttat respektive begränsat projektet (Bilaga B). Intervjun avtalades att äga rum relativt snart efter att intervjufrågan skickades ut, och då respondenten verkar i Aarhus i Danmark och skribenten bor och studerar i Malmö, beslutades det att genomföra intervjun via ett digitalt videomöte. Intervjun ägde rum den 23 april 2024 och varade i 36 minuter. Under intervjuens gång var det stundvis dålig uppkoppling vilket skapade avbrott som tog tid från intervjun. Därför hann inte alla frågor ställas och en ny tid avtalades för en uppföljande intervju den 25 april 2024, vilken varade i 23 minuter. För att lindra problemet med dålig uppkoppling i videosamtalet stängde både intervjuaren och respondenten av sina kameror och intervjuerna fortlöpte utan visuell kontakt. Denscombe (2018) menar att avsaknaden av visuell kontakt kan göra respondenten mindre generad när den ska svara på frågor, vilket kan gynna intervjuaren då den kan få tillgång till mer ärliga svar på sina frågor. Däremot gjorde avsaknaden av visuell kontakt att det var svårare att avläsa respondenten då det inte gick att se ansiktsuttryck eller gester i samband med svaren på frågorna.

Intervjumallen för intervjun med representanten för Institut for (x) utformades med frågor som syftade till att förstå hur organisationen har agerat för att upprätthålla sin användning över tid och hur de har lyckats motstå yttre tryck i form av regelverk, utvecklingsplaner, kommersiella intressen och rivningshot (Bilaga C). Insikter från intervjun med tjänstepersonen på Aarhus

kommun födde nya frågor vilka lades till i intervjumallen för representanten för Institut for (x). Intervjun avtalades att äga rum på Institut for (x) i Aarhus i Danmark, då ett besök på området för fallstudien bedömdes värdefullt eftersom det möjliggjorde observationer på plats. Observationer kom senare att väljas bort som metod på grund av behovet att avgränsa studiens omfattning, men intervjun genomfördes trots detta på plats i Aarhus den 29 april 2024. Den genomfördes på Kulturtorvet utanför respondentens kontor och varade i 56 minuter. Då intervjun genomfördes ansikte mot ansikte fanns det möjlighet att avläsa respondentens ansiktsuttryck, gester och kroppsspråk. Brinkmann (2024) beskriver hur dessa faktorer berikar informationen som respondenten förmedlar, men understryker att det kan vara problematiskt att fånga om transkriberingen av intervjun inte genomförs i närtid till intervjun. I ett försök att ta tillvara på dessa intryck påbörjades transkriberingen direkt efter intervjun, på plats på Institut for (x).

Samtliga intervjuer inleddes med att avhandla språkfrågan, då respondenterna talar danska och jag talar svenska. Troligtvis hade vi kunnat förstå varandra relativt bra, men eftersom det är viktigt att respondenten verkligen förstår frågorna för att deras svar ska kunna hjälpa till att besvara frågeställningen för studien (Hjerm, Lindgren & Nilsson, 2014), kom vi överens om att genomföra intervjuerna på engelska. Under intervjuernas gång byttes det ordning på vissa frågor, utifrån vad respondenten kom in på för ämne och följdfrågor ställdes för att vidare utforska intressanta utsagor. Detta möjliggjordes av den fria struktur som metoden medger. Intervjuerna spelades in som ljudfiler för att senare kunna transkriberas i syfte att kunna återge korrekta citat. Ordagranna transkriberingar av samtalen gjordes för att kunna fånga nyanser i respondenternas uttalanden. Brinkmann (2024) menar att själva transkriberingsprocessen bör ses som en del av analysen. Samtidigt som intervjuerna transkriberades, gjordes därför löpande anteckningar med inledande tankar kring vissa citat. I den vidare analysen tillämpades en deduktiv analytisk strategi, vilken genom stöd i det teoretiska ramverket skapar ramar för analysen av det empiriska materialet (Brinkmann, 2024). Brinkmann (2024) påtalar att det behövs vissa ramar för att kunna tolka material och urskilja vad som ska tas fasta på och inte. Intervjun med representanten för Institut for (x) analyserades utifrån de Certaus teori (1984) kring taktiker och strategier för att kunna se mönster i Institut for (x) agerande. Intervjun med tjänstepersonen på Aarhus kommun analyserades mot bakgrund av det teoretiska ramverket

kring tillfällig användning och hur kommuner instrumentaliserar den, för att utforska kommunens agerande och eventuella underliggande agendor, samt i vilken grad de skapat utmaningar och möjligheter för den tillfälliga användningen av Godsbanearrealerna. Här har det varit viktigt att vara medveten om risken med bekräftelsebias, vilken innebär att man som forskare omedvetet "hittar det man letar efter". Denna risk försökte minimeras genom att under analysens gång ha ett kritiskt förhållningssätt och en öppenhet för att hitta svar som ligger utanför teorin.

Validitet och tillförlitlighet

En svårighet med intervju som metod är att insamlingen av data är baserad på vad respondenterna säger, och det är svårt för intervjuaren att med säkerhet fastslå sanningshalten i det som sägs (Denscombe, 2018). Exempelvis kan tjänstepersonen ha ett intresse av att framhålla relationen med och hänsynen till Institut for (x) som god och inkluderande, då det ligger i kommunens uppdrag att inkludera medborgargrupper i planeringen. Ett försök att kontrollera tillförlitligheten i respondenternas svar har därför gjorts genom triangulering (Denscombe, 2018) vilket innebär att jämföra respondenternas svar med varandras och att, i den mån det varit möjligt, jämföra med de dokument som studien behandlat.

Resultat & Analys

I detta avsnitt kommer fallstudiens resultat att presenteras och analyseras i förhållande till det teoretiska ramverket kring tillfällig användning och kommuners instrumentalisering av den, och vidare särskilt i relation till de Certaus teori kring taktiker och strategier (1984). Studiens mål har varit att undersöka hur Institut for (x) har gått tillväga för att upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanearealerne över en längre tid. För att kunna besvara denna frågeställning kretsar analysen kring att utröna vilka utmaningar respektive möjligheter som presenterat sig genom åren för Institut for (x) fortsatta användning av Godsbanearealerne, för att genom dessa situationer titta närmare på Institut for (x) agerande.

Möjligheter och utmaningar i etableringen av den tillfälliga användningen

I intervjun med representanten från Institut for (x) framkommer det att man först fick tillgång till Godsbanearealerne genom att förhandla sig till platsen. Aarhus kommun hade gett konst- och designkollektivet Bureau Detours i uppdrag att genomföra ett konstprojekt i Köpenhamn, och när denna överenskommelse var gjord, kom kommunen med en önskan om ytterligare ett konstprojekt i Aarhus, på Godsbanearealerne. Däremot hade kommunen ingen budget för projektet i Aarhus, varpå Bureau Detours kom med motkravet att de skulle få tillgång till platsen i utbyte mot genomförandet av konstprojektet (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024).

“Okay, we have to do a project for you guys with no finance, then we put in a currency called *freedom* [...] So if you give us the space and *freedom* we can do the event for you.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Här kan vi se hur kommunens erbjudande om ett konstprojekt presenterade sig som ett möjligheternas tillfälle för Bureau Detours, som tog tillfället i akt och förhandlade sig till tillgången till platsen i utbyte mot sin konstnärliga kapacitet. Madanipour (2018) framhåller att själva chansen att få tillgång en plats i det urbana rummet, som man under andra förhållanden

inte hade haft råd med, i sig utgör en möjlighet för den tillfälliga användaren som sedan kan leda till ytterligare möjligheter. Bureau Detours agerande i denna situation speglar det som de Certau (1984) framhåller som ett grundläggande karaktärsdrag för en taktik - förmågan att snabbt identifiera möjligheter och gripa dem innan de passerar.

Därigenom fick Bureau Detours nycklarna till en av de gamla industribyggnaderna på Godsbanearrealerna av kommunens avdelning Kultur- og Borgerservice, tillsammans med uppmaningen "Just do it properly" (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024; Institut for (x), [u.å]). När respondenterna ombads beskriva hur de har tolkat denna uppmaning från Aarhus kommun framgår det från bådas svar att uppmaningen verkar ha varit ett underförstått krav på hur Bureau Detours var tvungna att bete sig för att få lov att verka på platsen.

"I also think they understood that at that time they had to behave a certain way to keep the place. They also understood that." (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

"Yeah, it's partly to behave, yes. Eh, let's say ok we turn into drug lords or something like that, that's not proper when you're having a collaboration with the municipality. [...] Or semi-criminals or hash smoking hippies, not producing anything, that's also not proper." (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Denna situation går att se ur två perspektiv. Å ena sidan hade Bureau Detours förhandlat till sig en egen plats att verka på och kunde således etablera en egen bas i form av projektet Institut for (x), vilket enligt de Certau (1984) skapar de grundläggande förutsättningarna för att aktören ska kunna börja tillämpa strategier. Samtidigt grundar sig möjligheterna att tillämpa strategier i den makt över rummet som basen erbjuder genom att man självständigt kan reglera rummet (de Certau, 1984). Faktumet att tillgången till platsen kom med förbehåll kring uppförande och underförstådda regler om vad som räknas som tillåten användning av platsen, visar på hur kommunen i form av markägare fortfarande hade makten att reglera och kontrollera rummet. Således hade Institut for (x) ännu inte helt lyckats etablera sin självständighet på platsen, och för att upprätthålla sin användning av den behövde de verka i ett rum vars spelregler etableras

av den andra parten - något som de Certau (1984) menar föder en flexibilitet och anpassningsförmåga.

Förutom det underförstådda kravet på Institut for (x) beteende på Godsbanearealerne, var kommunens villkor för tillgången till platsen att projektet enbart skulle vara tillfälligt. Detta framkommer i intervjun med representanten för Institut for (x):

“It was like one condition, one was that it was temporary.”

(Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Huruvida en användning av det urbana rummet kan definieras som tillfällig, beror på om de inblandade aktörernas initiala intentioner har varit att användningen av platsen enbart är tänkt att vara just tillfällig (Haydn & Temel, 2006; Bishop & Williams, 2012). I intervjun med representanten från Institut for (x) ställdes frågan om projektets tillfällighet och vad deras ursprungliga intention var med projektet. Respondenten påtalade då att Institut for (x) användning av Godsbanearealerne aldrig var tänkt att enbart vara tillfällig. I kommunikationen med Aarhus kommun har respondenten däremot hållit denna avsikt för sig själv för att kunna fortsätta använda platsen.

“Everyone think it was [temporary], except me. [The initial intention was] to make a permanent, big, creative freespace [...] I said temporary *every* single time. I never mentioned to *anyone* about making a permanent space [...] Because, if I would have told the municipality at *any* point, at least in the first 8 years, that we are going for a permanent situation, they would have said no, no, no, we stop now, if that’s your plan we stop now.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Detta agerande har vissa likheter med vad de Certau (1984) beskriver som en taktik. Taktikens förmåga att vilseleda sin motståndare och att bida sin tid i väntan på rätt ögonblick är vad som i många fall gör den framgångsrik (de Certau, 1984). I Institut for (x) fall kan vi se hur de har identifierat en möjlighet i att taktiskt undanhålla sina sanna intentioner från kommunen för att projektet inte skulle stängas ned, och ökade på så sätt sina chanser att upprätthålla sin användning av platsen.

I intervjun med representanten för Institut for (x) framkom det även att deras användning av Godsbanearnealerne inledningsvis inte formaliserades genom någon form av kontrakt eller hyresavtal mellan dem och Aarhus kommun. Överenskommelsen slöts istället verbalt och genom ett handslag mellan Institut for (x) och en tjänsteperson på kommunen. Respondenten refererar till ett liknande projekt hen gjort tidigare, där man skrev ett formellt hyresavtal med kommunen och beskriver hur avtalet hela tiden expanderade och fylldes med allt fler regler och restriktioner efter hand. Mot bakgrund av denna erfarenhet såg Institut for (x) det som en fördel att undslippa ett formellt kontrakt som riskerade att inskränka friheten i den tillfälliga användningen av platsen (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024).

“Because the paper didn’t seem very good for freedom or. Eh... Freedom of expression, or free art or free of anything [...] Yeah! He [en tjänsteperson på Aarhus kommun] didn’t ask for a paper, I *sure* didn’t ask for a paper! [...] His boss didn’t ask for a paper, no one asked for a paper.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Denna situation går att se ur två olika perspektiv, där Institut for (x) och Aarhus kommun båda kan tyckas ha vunnit på att inte formalisera den tillfälliga användningen genom ett avtal. Genom att inte efterfråga ett officiellt avtal fick Institut for (x) till synes mer makt över platsen de använder genom att undkomma fler påtvingade regler och restriktioner från Aarhus kommun, som i egenskap av markägare kan reglera platsen (de Certau, 1984). Samtidigt kan Aarhus kommun anses ha vunnit på situationen då en avsaknad av ett formellt avtal med Institut for (x) skapar en flexibilitet i situationen som gör det möjligt för kommunen att tillfälligt fylla den vakanta platsen med en funktion som bidrar till att betinga platsens vitalitet och på sikt skapa en ny efterfrågan genom att rentvå den från bilden av att vara övergiven och eftersatt (Madanipour, 2018). I väntan på ekonomisk återhämtning tillåts den tillfälliga användningen ofta att pågå så länge som det är nödvändigt för att fastighetsvärdet ska stiga tillräckligt för att en mer “klassisk användning” (Ferreri, 2015, s. 186, *min översättning*) av platsen ska gå att realisera, vilket i praktiken oftast innebär en användning som genererar en större vinst (Ferreri, 2015; Bragaglia & Rossignolo, 2021; Madanipour, 2018). Att inte ha ett tydligt slutdatum för Institut for (x) användning av Godsbanearnealerne kan mot bakgrund av detta ses som ett exempel på hur kommunen har skapat en flexibilitet i ramarna för den tillfälliga användningen vilket möjliggör

för dem stänga ner projektet när ovanstående parametrar har uppnåtts genom att avhysa Institut for (x) från platsen.

Väl på plats: Möjligheter och utmaningar för upprätthållandet av den tillfälliga användningen

I litteraturen har undanträngning från platsen som används framhållits som en av de faktorer som sätter störst press på den tillfälliga användningen och de som utövar den (Madanipour, 2018). När utvecklingsplaner för platsen börjar komma på plats, blir kommunens syn på den tillfälliga användningen som just tillfällig tydligare. Detta går att uttyda ur Aarhus kommuns strategiska plandokument *Godsbanearrealerne - Oplæg til udviklingsplan* från år 2015, vilket är det tidigaste plandokumentet som avhandlar vision och strategi för Godsbanearrealerne. Där framhåller kommunen Institut for (x) användning av platsen som ett tecken på områdets möjligheter, men klargör samtidigt att projektet är tillfälligt och att användningen kommer att ersättas av nya användningar längre fram (Aarhus kommune, 2015).

”Allerede idag ligger Institut for (x) som et vidnesbyrd om områdets attraktivitet og mange muligheder. Institut for (x) er i sig selv en midlertidig aktivitet med mange aktive brugere. Institut for (x) vil bidrage til områdets aktiviteter og liv i de kommende år, indtil arealerne overgår til andre og nye byformål.” (Aarhus kommun, 2015, s. 15)

För att sätta kommunens narrativ kring Institut for (x) i ett större perspektiv, kommer Colomb's (2012) resonemang kring platsmarknadsföring till nytta. Colomb (2012) påtalar hur vissa kommuner har börjat nyttja den tillfälliga användningen som ett instrument för att förändra ett områdes image i syfte att göra platsen i fråga lättare att marknadsföra. På så vis kan kommunen väcka intresse och efterfrågan hos exploatörer och företag som kan initiera en annan typ av användning av platsen - ofta en användning som är av en mer kommersiell och permanent karaktär (Colomb, 2012). Mot bakgrund av detta resonemang går Aarhus kommuns formulering ovan att tolka som att Institut for (x) har bidragit till att förändra områdets image från ödsligt och

övergivet, till ett område med livskraft och aktivitet. Något som kommunen har stor nytta av i den kommande utvecklingen av den nya kulturstadsdelen Aarhus K. Att kommunen ser denna typ av klassiska stadsutveckling som önskvärd på Godsbanearealerne bekräftas även av tjänstepersonen på Aarhus kommun. Då kommunen har köpt marken av DSB behöver de få igen sin investering.

“We like, paid money to the danish railways to get the area [...] So we also *need to*... to earn some money there... At a time. [...] and since we sold like area to the School of Architecture and other things that we didn't really get money from, we need to get some like normal... ehm... city development with like, especially dwellings will be part of that development in the future [...] So, yeah, we have still to get some developers to, to pay us something for the area.” (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

I detta fall har hotet om undanträngning legat latent under stora delar av projektets livstid. Efter ett tag fick Institut for (x) hyreskontrakt som löpte tre månader i taget, vilka sedan förlängdes till två-åriga kontrakt (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Därmed var rivningshotet ständigt två år bort för Institut for (x). De verkar tidigt ha förstått vilka starka intressen som de tävlar mot gällande användningen av Godsbanearealerne och representanten för Institut for (x) beskriver hur konventionell stadsutveckling har varit den klart största utmaningen för deras fortsatta användning av platsen (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024).

[City development] It's not geared for temporary use that wants to become permanent [...] Eh, it's very much more geared for OK, we do something temporary and then we stop it and then we do the real project [...] Then it's getting better at... keeping the temporary projects around as long as they can. But then, get them out of there. At some point. So, straight up normal city development has [been] far most the... the biggest challenge.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Detta uttalande visar hur Institut for (x) uppfattning av stadsutvecklingen i Aarhus speglar vad Ferreri (2015) skriver om hur markägare och exploatörer ofta tenderar att se den tillfälliga användningen av platsen som enbart ett slags mellanspel i de långsiktiga planerna för platsen. Vidare påtalar Ferreri (2015) hur längre tillfälliga användningar av en plats enbart tillåts fortgå tills mer klassiska användningar återigen blivit genomförbara på platsen.

För att hantera större aktörer i stadsutvecklingsprocessen, med ekonomiska resurser och starka motiv, beskriver representanten för Institut for (x) att de fick sin verksamhet att också handla mer om stadsutveckling för att få kommunen att förstå att de arbetar mot samma mål:

“Then it was like getting into all the city development, making (x) about city development also. About neighborhood development and so on to make the city understand that OK, this is also part of what we are doing, it’s the same-, they look different, it is different, but it’s-, it is the same thing we are aiming for [...] Eh, and when they got that, then it got much easier to *beat* normal city development.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Just kommunens inställning till den tillfälliga användningen beskriver Colomb (2012) som något avgörande för huruvida den accepteras och tillåts fortgå eller motarbetas och förbjuds. Om den tillfälliga användningen är av en allt för radikal natur eller skiljer sig alltför mycket från den bild som kommunen försöker skapa kring området, så riskerar den att hindras från fortsatt verksamhet (Colomb, 2012). I Institut for (x) *Our vision & mission* kungör de hur de bland annat arbetar för “vibrerande, kreativa och gröna kvarter som inspirerar experimentering och samarbeten, utmanar konventionell stadsutveckling och omdefinierar det offentliga rummet” (Institut for (x), 2023, s. 3, *min översättning*). Detta gör de genom att bland annat “Prioritera människor, utbyten, kreativitet och miljön över linjär tillväxt, top-down planering, företagsintressen och ren funktionalitet.” (Institut for (x), 2023, s. 6, *min översättning*). Denna mission kan ses bära politiska undertoner i och med att man uttrycker en kritik mot planeringspraktiken och stadsutvecklingen i sig. Detta menar Colomb (2012) kan sticka i ögonen på kommunen som mot bakgrund av detta kan hindra den tillfälliga användningens fortsatta verksamhet, för att inte riskera att avskräcka nya, potentiella användare av platsen. På frågan om huruvida Institut for (x) har behövt tona ned sin kritik mot den konventionella stadsutvecklingen för att få relationen med Aarhus kommun att fungera smärtfritt, förklarar Institut for (x) representant hur man hanterat detta:

“In order to do that [...] we had to mingle in with city development. That somehow came... as a tool to make this place [...] From day one it was like OK, we have city development going in this pace, and I was like OK, we have the possibility to *sneak* under the radar, and eh, take over on the inside and get in front of this.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Under intervjun gestikulerar representanten för Institut for (x) med båda händerna på bordet för att symbolisera två bilar, där den ena bilen ligger långsamt bakom den andra ett tag, för att plötsligt gasa och kvick köra om den på insidan. Representanten för Institut for (x) förklarar denna metafor genom att beskriva hur målet har varit att ta över "the city building machine" (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024) från insidan. Man har trätt försiktigt fram och legat lågt i detta för att hålla sig under radarn, och därför har det också varit en långsam process (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Detta agerande speglar återigen vad de Certau (1984) skriver om hur taktiken sätter sitt hopp till tid, och verkar i det dolda i väntan på rätt tillfälle för att då kvickt skrida till handling. Således kan vi se hur Institut for (x), genom att nätverka och över tid bygga upp relationer till andra aktörer i Aarhus stadsutveckling, taktiskt har byggt upp en kapacitet för att ha större chanser att hantera framtida utmaningar som den konventionella stadsutvecklingen kan medföra. Tjänstepersonen på Aarhus kommun berättar om sin relation till Institut for (x) som i början var grundad i ett professionellt engagemang då hen var involverad i en arbetsgrupp för Godsbanerealerne (intervju, 23 april 2024; Institut for (x), [u.å]). Men genom åren har denna relation kommit att präglas av en mer informell karaktär, vilket bekräftar hur Institut for (x) har lyckats med att bygga relationer till kommunen. Denna relation verkar också göra att Institut for (x) kan få större insikt i hur kommunen arbetar, vilket kan tänkas gagna dem i ett längre perspektiv.

"Yeah, I've met those people some years ago and then I have also, on a more informal kind of contact with them during, yeah, also during weekends, and yeah, I came by at times and they also used me as like a person to ask questions about how the municipality works and so on and so on." (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

På frågan om hur kommunen har stöttat Institut for (x) genom åren beskriver tjänstepersonen på Aarhus kommun hur kommunen tidigare har tittat åt andra hållet gällande Institut for (x) aktiviteter och deras uppförande av nya byggnader på området (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024).

"Yeah, but now. We can't do that. But we have maybe not... We have looked the other way I would say. In many years." (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

Huruvida detta är ett resultat av de goda personliga relationerna som utvecklats går inte att säga, men däremot tyder det på hur kommunens agerande har varit en möjlighet för Institut for (x) som har lyckats glida under radarn som de ville, och därmed upprätthålla sina aktiviteter och sättet de formar platsen på. Markägare har ofta kapacitet att tillämpa strategier i det urbana rummet (Andres, 2013) och kan enligt De Certau (1984) kontrollera och reglera rummet delvis genom att övervaka det. I detta fall kan vi se hur Aarhus kommun stundvis har låtit bli att övervaka vad som sker på Godsbanearealerne och detta går att se som att Institut for (x) vid dessa tillfällen, om än temporärt, fått större makt över platsen och på så sätt kunnat stärka sin bas.

På frågan om huruvida Institut for (x) har behövt bevisa sig inför kommunen för att bli accepterade som en seriös sakägare på Godsbanearealerne, berättar representanten för Institut for (x) hur de har anpassat sig utefter kommunens sätt att arbeta:

“Yes, and we had to prove ourselves, eh, towards every little different part of the municipality. So let’s say it’s the cultural department, OK, then we have to learn, how do we communicate with the culture department? [...] OK, this is mayor’s department and they talk like this, and they have these ideas, OK. How, how do we fit into that? Ah, OK, then technical department [...] Then we learn the language and we look at how do they do drawings. And then we do drawings that look a little bit like how they do drawings” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Faktumet att de har iakttagit kommunens arbetssätt och försökt anpassa sin verksamhet för att kunna passa in i denna kontext, eller på denna *spelplan* för att följa de Certau’s resonemang kring taktiker (1984), visar på Institut for (x) anpassningsförmåga - något som är centralt för taktikern. Detta går att tolka som att de har acklimatiserat sig till sin “motståndares” sätt att verka för att inte framstå som främmande och istället tas på allvar. Men samtidigt som de tillämpat taktiker för att vara mer i linje med kommunens sätt att arbeta, har de själva reglerat Institut for (x) för att värna essensen i sin användning. De har börjat reglera vilka verksamheter som får lov att ta plats på Institut for (x) som nya medlemmar, och då sagt nej till de som vill öppna barer eller caféer för att inte bli allt för kommersialiserade (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). På detta sätt kan de ses ha tillämpat vad Round et al. (2008) definierar som en defensiv strategi, då de har reglerat det egna rummet i syfte att kunna bevara och upprätthålla sin kreativt präglade verksamhet utan att transformeras till något annat.

När vi pratar om hur Institut for (x) har agerat för att hantera den konventionella stadsutvecklingen på Godsbanearealerne berättar respondenten hur de har arbetat med "timing, tactics, language, eh... cheating, even threatening at times" (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Representanten refererar till ett tillfälle när hela Institut for (x) verksamhet var nära att rivas av kommunen och berättar hur hen, vid varje möte med kommunen där rivningen skulle diskuteras, tog med sig ett objekt som var tänkt att fungera som en metafor (Intervju R2, 29 april 2024).

"Threatening is easy. [...] when we were very close to being everything bulldozed, eh I would have go to all meetings with an object [...] So eh, for one meeting I would come with a club [...] The club was about ehm... if this meeting would be only about talking and not doing real decisions that actually helped the project [...] I would, eh... hammer the table." (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Vidare beskriver representanten hur hen till ett annat möte hade tagit med sig en stor röd tryckknapp som hen hotade med att trycka på om mötesdeltagarna från kommunen inte uppförde sig ordentligt och mötte Institut for (x) som jämlikar kring mötesbordet. Under mötet fungerade den röda knappen som påminnelse om att respondenten kunde ringa till borgmästaren om de andra inte uppförde sig (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024):

"And in another meeting I had eh, this red button. This big red button that looks a little bit like, eh...you push it and an alarm goes off [...] And eh, it was a sign of if you don't behave, I'll push the button and it's connected to the mayors office. Not to the mayors office – to the mayor! [...] And it was to level out this, eh, the power play. [...] Eh, because all these people in the municipality, they would have the power to stop us, or to never fund anything, or... eh, to make everything impossible, or... so on." (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Andres (2013) påtalar hur de tillfälliga användarna blir tilldelade en sorts tillfällig makt över rummet de använder, under den tid som markägare och exploatörer drar sig tillbaka i väntan på bättre ekonomiska förutsättningar för platsens utveckling. Men i takt med att utvecklingsplaner börjar komma på plats skiftar maktbalansen återigen när markägare och exploatörer återtar kontrollen över platsens utformning, vilket kan skapa spänning och konflikt aktörerna emellan (Andres, 2013). Vidare beskriver Andres (2013) hur det i denna nya makthierarki blir viktigt för de tillfälliga användarna av platsen att hitta nya sätt för att fortsatt kunna uttrycka sina idéer kring, och deltagande i, platsens utformning. I situationen som beskrivs ovan kan vi se hur Institut for (x) har hanterat detta genom att först identifiera hur maktbalansen skiftat till den andras fördel

och sedan försöka jämna ut maktfördelningen på spelplanen. När Institut for (x) fortsatta användning av Godsbanearealerne stod under akut hot, valde man här att dra fram ett ess ur rockärmen i form av en personlig kontakt med en viktig aktör med mycket makt. Representanten för Institut for (x) berättar vidare att hen faktiskt har använt den röda knappen och ringt upp borgmästaren vid valda tillfällen och berättar att det har fungerat under mötena med tjänstepersonerna (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Således blir det tydligt hur Institut for (x) har haft nytta av de relationer de har byggt upp under åren genom att tillämpa taktiker. Återigen, har Institut for (x) bidat sin tid och byggt upp kapacitet i det tysta, för att när läget blir kritiskt, använda denna kapacitet som ett verktyg för att upprätthålla sin användning av platsen. Samtidigt kan detta agerande ses som en strategi, då den har kalkylerat maktförhållanden i rummet (de Certau, 1984). Denna strategi kan ses ha syftat till att upprätthålla sin användning av Godsbanearealerne och att fortsatt kunna tillämpa sina taktiker, varför den enligt Round et al. (2008) skulle kunna ses som en *defensiv* strategi.

Möjligheter för upprätthållandet av den tillfälliga användningen och tecken på fortsatt användning

Vid en jämförelse av *Oplæg til udviklingsplan* från 2015 med *Udviklingsplan 2017* framgår det att kommunens narrativ kring Institut for (x) som ett tillfälligt projekt har förändrats. I det tidigare plandokumentet är man tydlig med att Institut for (x) kommer att ersättas med andra funktioner allt eftersom exploateringen av området fortlöper och skriver: "Etape 2: Indenfor etapen er Institut for (x) beliggende. I takt med etapens udbygning afløses Institut for (x) af nye funktioner." (Aarhus kommune, 2015, s. 35). I det senare plandokumentet från 2017 skriver man däremot:

"Den utæmmede og eksperimenterede kreativitet fastholdes i særligt de nordlige dele af Godsbanearealerne [...] Fornemmelse af dette evigt foranderlige bæres videre af de kreative kulturaktiviteter, der allerede er i området idag - herunder i særlig grad Kulturproduktionscentret Godsbanen og Institut for (x), der inden for kort tid vil blive suppleret af Arkitektskolen og Produktionsskolen." (Aarhus kommune, 2017, s. 32)

Här kan vi se hur Aarhus kommun gått från att år 2015 påtala att Institut for (x) kommer att *ersättas* av nya funktioner, till att år 2017 istället proklamera att Institut for (x) kommer att *kompletteras* av nya funktioner, vilket tyder på att deras synsätt har förändrats. Tjänstepersonen på Aarhus kommun bekräftar under intervjun att kommunen har ändrat sitt synsätt på Institut for (x) som ett tillfälligt projekt på Godsbanearealerne (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024). På frågan om vad anledningen är till att kommunen har ändrat sin ståndpunkt svarar tjänstepersonen:

“I think mainly political [...] At that time, I think that [namn] and his associates have, they have always been very good at lobbying. Or they've got strong connections to the political level in the city. And that, that played a... I think played a crucial role in, also in the perspective on Institut for (x) from the municipality's side [...] So he got very good and tied connections to the political level. Which is, I think it's also very, a key factor in, in how they manage to run the place and develop the place.” (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

Här kan vi återigen se hur Institut for (x) förmåga att bygga relationer och uttrycka sina idéer trots att de varit i ett tydligt underläge i utvecklingsprocessen har hjälpt dem att upprätthålla sin tillfälliga användning av Gosabanearealerne över tid. Så till den grad att de 2017 fick ett 10-årigt hyreskontrakt för platsen som enligt tjänstepersonen på Aarhus kommun med stor sannolikhet kan komma att förlängas ytterligare (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024).

Att Institut for (x) långvariga tillfälliga användning av platsen börjar te sig som ett allt mer permanent inslag på Godsbanearealerne går även att utläsa i hur kommunens vision för den nya stadsdelen Aarhus K har förändrats mellan 2015-2017. Även om visionen redan i *Oplæg til udviklingsplan* från 2015 hade stort fokus på “kreative og kulturelle funktioner” (Aarhus kommune, 2015, s. 18) går det att märka hur den uppdaterade visionen från 2017 tydligare inkorporerar de värden som Institut for (x) står för när man beskriver den önskade bilden av stadsdelen som “et område hvor der samtidig er tænkt over, hvordan det bliver plads til alle de skæve, kreative idéer, som udfolder sig omkring særligt Institut for (x) og kulturproduktionscenteret idag.” (Aarhus kommune, 2017, s. 7). Vidare redogör man för stadsdelens huvudsakliga funktioner och värden:

“En kulturel og kreativ smeltedegel med kulturproduktion, events og arrangementer, et levende uddannelses- og erhvervsområde og ikke mindst et grønt og børnevenligt boligområde med byliv, små opholdsrum og rekreative pladser. [...] Bydelen skal summe af liv! [...] Bydelen skal have plads til det umiddelbare, det eksperimenterende og det utæmmede.” (Aarhus kommune, 2017, s. 16)

Kommunen har även utpekat “identitet, byliv, involvering samt kultur og kreativitet” som fokusområden i strategin för att kunna uppfylla visionen för området (Aarhus kommune, 2017, s. 22). Båda respondenter har uppfattningen att Institut for (x) har haft en central roll i att förverkliga visionen för den nya stadsdelen Aarhus K:

“At some point they [Aarhus kommun] found out that Institut for (x) is good for the city, not just this neighborhood. But also for this neighborhood. Because they do have... a vision that it should be a creative neighborhood with lots of life in the outside and so on. And if you go to the parking house and see, what, what life does that bring? Lidl, what does that bring? Even the architecture school, what happens outside the architecture school? [...] Like most of the things [that] goes on outside is because we kind of did something.” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

“I think they’re doing that everyday! [...] Yeah, because they are running a lot of ehm... a lot of...we call it “*byliv*” in danish [...] people in Aarhus likes the place *really, really a lot* because it’s a nice place to come.” (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

Vidare beskriver tjänstepersonen på Aarhus kommun hur Institut for (x) bidrar till visionen genom att bevara kärnan i sin verksamhet genom att reglera användningen av platsen och inte bli allt för kommersiella:

“Like they could have, they could maybe open 8 cafes and bars in a week if they wanted to do that. But they are like maintaining... all the like, not so profitable kind of businesses. Like a bike repair shop and a small bakery and... [...] So I think they’re maintaining a delicate balance of bringing a lot of different like cultural but also, of course, commercial activities that attract a lot of people from... from the whole city. And that’s kind of their role...Or that’s their obligation to run the place, or have the place.” (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

Detta visar på hur Institut for (x) defensiva strategi, i form av att begränsa kommersiella användningar inom sitt område, inte bara var ett sätt att hantera yttre tryck från den konventionella stadsutvecklingens framtåg på området. Detta agerande kan i ett längre

tidsperspektiv även ses ha fått Aarhus kommun att förstå hur platsens unicitet, i form av småskaliga, heterogena kulturverksamheter av en experimentell karaktär, har bidragit till stadslivet och att kommunen därmed valt att inkorporera dessa värden i sin vision. Genom att ha fått en central plats i kommunens vision kan Institut for (x) ses ha befäst sin bas på Godsbanearealerne allt mer.

Men i takt med att Institut for (x) kommit att ses som ett mer långvarigt element på Godsbanearealerne, har kommunen kommit med nya krav på att Institut for (x) måste legalisera alla sina byggda strukturer (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024). Dessa är uppförda utan bygglov och är idag inte anpassade efter formella konstruktionskrav (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Legaliseringen av byggnader är ett viktigt steg för att Institut for (x) ska kunna upprätthålla sin användning av platsen enligt tjänstepersonen på Aarhus kommun:

“And that’s kind of hard work for the people there, but it’s part of the, also the process of them being there permanently.” (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024)

I intervjun med representanten för Institut for (x) visar det sig att detta har presenterat sig som en utmaning för organisationen, då de saknar de ekonomiska resurser som krävs för att uppfylla kommunens krav :

“They’re [Aarhus kommun] like you have to be legal, you have to be legal, you have to be legal. And it’s like, yeah, but we cannot afford to become legal. And then when they bulldozed us they said, Ah, but we can then pay you a new building sometime in the future. And then I called them and said can we swap this new building to, that you, that we... finish our building application instead?” (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Här kan vi se hur Institut for (x) hanterade utmaningen genom att kunna prioritera vad som var viktigast för stunden och identifiera möjligheten att säkra viktig finansiering. Genom att byta ett osäkert löfte om en framtida kompensation för det som rivits mot finansiella medel här och nu, har man i dagsläget resurser nog till att legalisera sina byggnader och därmed säkra sin fortsatta användning av platsen. Detta agerande har tydliga karaktärsdrag av vad de Certau (1984) beskriver som en strategi i och med att det innefattar en förmåga att se mönster och i viss mån

kunna förutsäga sannolikheten i framtida händelser. Här misstänkte Institut for (x) att den utlovade framtida kompensationen inte var ett säkert kort, och fokuserade därför på att säkra en direkt kompensation istället.

Genom åren har Institut for (x) som organisation fokuserat på att växa sakta för att hålla nere sina omkostnader och därmed lättare kunna finansiera sin användning av Godsbanearealerne (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Men på senare år har kommunen börjat stötta projektet med finansiering, bland annat genom att borgmästarens kontor direkt stöttar Institut for (x) på grunderna att de bidrar till Aarhus stadsliv (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 23 april 2024). Denna finansiering får Institut for (x) genom att de är projektledare för det så kallade Bydelskontoret, vars syfte är att involvera olika sakägare och medborgare i utvecklingen av Godsbanearealerne (Tjänsteperson på Aarhus kommun, intervju, 25 april 2024); Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Enligt representanten för Institut for (x) är Bydelskontoret den plattform där man arbetat hårt för att uttrycka sina idéer och kommit med en massa goda förslag för områdets utveckling, men man upplever inte att kommunen tagit tillvara på dem, utan snarare prioriterat exploatörernas intressen (intervju, 29 april 2024). Institut for (x) verkar ha gett upp på chansen att vidare påverka Godsbanearealernes rumsliga utformning på ett mer övergripande plan, och använder istället finansieringen för Bydelskontoret till att bygga upp och stärka Institut for (x) eget område och verksamhet (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024).

Idag är det område som Institut for (x) är beläget på, officiellt kategoriserat som markanvändningen park och rekreationsområde. Detta är enligt representanten för Institut for (x) den största möjligheten som presenterat sig genom åren, då det skyddar deras användning av platsen eftersom ett parkområde inte får exploateras för andra syften (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Således är de mer skyddade från rivningshot och kan mot bakgrund av detta ses ha etablerat en mer stadig bas för sin verksamhet, av en mer permanent karaktär. Att marken de huserar på kunde kategoriseras som park i markanvändningskartan framkom när en tjänsteperson på Aarhus kommun tipsade Institut for (x) om möjligheten. Institut for (x) skred snabbt till handling och bad tjänstepersonen på planavdelningen att förverkliga detta (Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024). Mot bakgrund av detta ser Institut

for (x) sig ha etablerat sig på platsen på riktigt vilket var målet för vad de kallar (x) 1, och påtalar hur de nu kan skrida till verket med vad de kallar (x) 2.

“That’s eh, that’s kind of the next level [...] And (x) 2 has more... eh, visions and goals than (x) 1. Because (x) 1 was just this my initial idea, I wanted to make a temporary space that stays – Bam! [...] And [x] 2 has, has much more also learning goals and political eh, evolvment and collaboration with others and so on.”

(Representant för Institut for (x), intervju, 29 april 2024)

Faktumet att Institut for (x) går vidare med att utveckla sin organisation och nu växlar över till fas två av projektet tyder på hur de genom att tillämpa taktiker under en lång tid, både har lyckats hantera utmaningar och ta tillvara på möjligheter som gjort att de har kunnat etablera en stabil, varaktig bas. Detta speglar vad de Certau (1984) skriver om hur en aktör genom att kunna avgränsa en plats som sin egen kan bygga upp en bas från vilken den kan dra sig tillbaka, orörd från de förhållanden som råder utanför basen, för att överlägga och planera sitt nästa drag. Detta kan tolkas som att Institut for (x), när deras bas har gått från att vara tillfällig till en mer varaktig sådan, har kunnat utgå från den för att planera nästa fas i projektet och utveckla sin verksamhet i den riktning *de* önskar.

Slutsatser

Denna fallstudie har syftat till att besvara följande frågeställning:

Hur har Institut for (x) agerat för att upprätthålla sin tillfälliga användning av Godsbanearealerne över tid?

För att besvara den huvudsakliga frågeställningen har studien kretsat kring att identifiera de utmaningar och möjligheter för Institut for (x) fortsatta verksamhet på platsen som har presenterats genom åren. Därefter har studien närmare undersökt hur Institut for (x) har agerat i förhållande till dessa genom att analysera hur de har använt sig av olika taktiker och strategier för att kunna upprätthålla sin användning av Godsbanearealerne. I detta avslutande avsnitt redogörs därför för vilka slutsatser som går att dra från fallstudien.

Identifierade utmaningar för Institut for (x) användning av Godsbanearealerne

I analysen har det blivit tydligt att den konventionella stadsutvecklingen har utgjort den största utmaningen för Institut for (x) och deras fortsatta användning av Godsbanearealerne. Det är en komplex process, där kommunen i egenskap av markägare haft mest makt i och med sina ekonomiska resurser och deras möjlighet att tillämpa strategier för att kontrollera utformningen av stadsrummet genom utvecklingsplaner. I fallet med Institut for (x) kan vi se hur den konventionella stadsutvecklingen har satt deras användning av Godsbanearealerne under press på ett flertal sätt. Dels så har kommunen, i egenskap av markägare för Godsbanearealerne, reglerat det fysiska rummet genom att sätta upp villkor för beteende och aktivitet på platsen, vilka Institut for (x) har varit tvungna att följa för att kunna upprätthålla sin användning. Vidare formaliserades Institut for (x) användning av platsen inledningsvis inte av ett formellt hyresavtal, vilket kan ses som ett sätt för kommunen att skapa flexibilitet i planeringsprocessen och på så vis kunna avhysa Institut for (x) från platsen när en mer ekonomiskt fördelaktig användning blir genomförbar, vilket går i linje med teorier kring kommuners instrumentalisering av tillfällig användning i platsmarknadsföringssyften. Detta blir särskilt tydligt i *Oplæg til udviklingsplan*

från 2015, där Aarhus kommun genom att framhålla Institut for (x) kreativa användning av platsen, har betonat platsens attraktivitet för potentiella exploatörer. Kommunens agerande och tydliga initiala syn på Institut for (x) som ett tillfälligt projekt, belyser hotet om undanträngning från platsen till förmån för andra mer permanenta användningar, som legat i bakgrunden i merparten av projektets livstid. Vidare har vi kunnat se hur Aarhus kommun, i egenskap av att vara både markägare och huvudman i planeringsprocessen, har haft ett tydligt maktövertag i processen, vilket har begränsat Institut for (x) handlingsutrymme och förmåga att säkra sin plats på Godsbanearealerne.

Institut for (x) tillämpning av taktiker och strategier för att ta tillvara på möjligheter och hantera utmaningar i en kontext av konventionell stadsutveckling

För att hantera dessa utmaningar har analysen visat hur Institut for (x) har agerat på sätt som till stor del kan liknas med taktiker, vilka enligt de Certau (1984) kretsar kring en flexibilitet, smidighet och en förmåga att vilseleda. Taktiken verkar i det dolda och sätter sitt hopp till tid för att vid rätt tillfälle kunna slå till och gripa de möjligheter som flyktigt dyker upp (de Certau, 1984).

De taktiker som Institut for (x) har tillämpat genom åren har till stor del kretsat kring att snabbt identifiera möjligheter och förmågan att snabbt gripa dem innan de passerat genom att förhandla och komma med egna förslag. Genom att verka i ett rum, vars regler bestämts av kommunen, kan vi se hur Institut for (x) har odlat en anpassningsförmåga vilken har förbättrat deras taktiska färdigheter. Genom att undanhålla sina sanna intentioner om Institut for (x) som ett permanent projekt lyckades man under flera år vilseleda Aarhus kommun, och kunde på så sätt upprätthålla sin användning av platsen. Genom att inledningsvis undvika formella hyresavtal undvek man att kommunen reglerade användningen av platsen ytterligare och kunde därmed värna den frihet som ses som essentiell för verksamheten. Denna taktik skapade således en möjlighet, men även ett hot mot den fortsatta användningen då den möjliggjorde för kommunen att avhysa dem från platsen om de hade velat det. Vidare har man framgångsrikt anpassat narrativet kring sin verksamhet för att den ska ligga mer i linje med kommunens mål och visioner kring området, för att ses som mindre främmande och i större mån inkluderas i de kommande utvecklingsplanerna. För att hantera de utmaningar som den konventionella

stadsutvecklingen fört med sig, har det varit centralt för Institut for (x) att nätverka och under tid bygga upp personliga relationer med viktiga aktörer, bland annat med Aarhus borgmästare. Dessa kontakter har man senare haft stor nytta av när man har försökt utjämna maktbalansen under avgörande möten för att fortsatt kunna uttrycka sina idéer och önsknings om platsens utveckling. Detta visar hur Institut for (x) har bidat sin tid och byggt upp en kapacitet i form av socialt kapital vilket visat sig avgörande i förhandlingar om platsen. När de ställts inför kritiska situationer där den fortsatta användningen av Godsbanearealerne har stått under direkt hot, har de använt sig av detta kapital och på så sätt lyckats upprätthålla sin användning av platsen.

Vidare har Institut for (x) visat på en stor flexibilitet och anpassningsförmåga, som tros ha kommit ur den lärandeprocess som själva kampen om platsen har inneburit. Dels har man observerat och imiterat kommunens arbetssätt för att passa in och uppfattas som mindre subversiva, dels har man anpassat sin verksamhet och fått den att handla mer om stadsutveckling för att få kommunen att förstå att de arbetar mot samma mål. Detta tros ha fått positiva utfall, då kommunen efter en tid verkar ha insett vilket värde Institut for (x) skapar på Godsbanearealerne, och i Aarhus i stort. Därmed fick de en större plats i de officiella utvecklingsplanerna och längre hyreskontrakt och kan därmed ses ha befäst sin position på Godsbanearealerne ytterligare. De flesta möjligheter som har presenterat sig genom åren, har varit en effekt av deras agerande för att hantera de utmaningar som uppstått. Ett exempel på detta är hur kommunen har minskat sin reglering och övervakning, genom att titta åt ett annat håll och låta Institut for (x) glida under radarn när de använt platsen på sätt som inte ligger i linje med formella regelverk. Detta har gjort att Institut for (x) har kunnat bygga upp och stärka sin bas under flera år, vilket gett dem mer makt över det fysiska rummet. Den största möjligheten för deras fortsatta användning av platsen var att marken de huserar på kunde klassificeras som en park i de officiella planerna. Att denna möjlighet uppdagades ses däremot som en ren tillfällighet och verkar inte ha kommit ut ur deras användning av taktiker.

Institut for (x) har även tillämpat strategier genom att identifiera och beräkna maktförhållanden i utvecklingsprocessen för Godsbanearealerne. Maktobalansen som identifierats har de till viss del kunnat utjämna genom att, när det väl gäller, dra nytta av det sociala kapital de byggt upp under åren genom att tillämpa taktiker. Detta ses som essentiellt i processen med att

upprätthålla sin fortsatta användning av platsen. Diskursanalysen av utvecklingsplanerna har visat hur Institut for (x) har etablerat sig alltmer på Godsbanearealerne och lyckats få en central roll i visionen för det nya området. Således bekräftas att deras agerande varit framgångsrikt i upprätthållandet av sin användning.

Reflektion

Genom att visa på hur Institut for (x) har agerat för att upprätthålla sin användning av Godsbanerealerne över tid, har denna studie exemplifierat hur tillfällig användning kan utövas för att motstå yttre tryck från konventionell stadsutveckling. Studien har även berört hur tillfällig användning som praktik formas av den kontext den verkar i, utifrån hur den svarar mot den och hanterar dess förutsättningar. Detta ses som ett intressant ämne att utforska i vidare studier för att öka förståelsen för den tillfälliga användningens potential och begränsningar som en alternativ form av stadsutveckling.

Referenslista

- Aarhus kommune. (7 juni 2023a). *Bydelskontoret Aarhus K*.
<https://faellesomaarhus.aarhus.dk/faellesskaber/de-forenede-bydelshuse/bydelskontoret>
(Hämtad 2024-05-21)
- Aarhus kommune (Teknik og Miljø). (2017). *Godsbanearrealerne, Aarhus K - Udviklingsplan August 2017*. <https://aarhus.dk/media/1c3iwls1/udviklingsplan-for-godsbanearrealerne.pdf>
(Hämtad 2024-04-02)
- Aarhus kommune. (2015). *Godsbanearrealerne - Oplæg til udviklingsplan*.
<https://institutforx.dk/uploads/2019/08/GodsbanenUdviklingsplan.pdf> (Hämtad 2024-04-02)
- Aarhus kommune. (2023b). *Helhedsplaner og Udviklingsplaner*.
<https://aarhus.dk/demokrati/planer-og-politikker/planlaegning-byggeri-og-boliger/helhedsplaner-og-udviklingsplaner> (Hämtad 2024-05-11)
- Andres, L. (2013). Differential Spaces, Power Hierarchy and Collaborative Planning: A Critique of the Role of Temporary Uses in Shaping and Making Places. *Urban Studies*, 50(4), 759-775.
<https://doi.org/10.1177/0042098012455719> (Hämtad 2024-04-04)
- Beveridge, Ross; Kip, Markus & Oevermann, Heike. (2022). From wastelands to waiting lands, *City*, 26(2-3), 281-303. <https://doi.org/10.1080/13604813.2022.2040200> (Hämtad 2024-03-29)
- Bishop, P. & Williams, L. (2012). *The temporary city*. London: Routledge.
- Bragaglia, F., & Rossignolo, C. (2021). Temporary urbanism as a new policy strategy: a contemporary panacea or a trojan horse?. *International Planning Studies*, 26(4), 370-386.
<https://doi.org/10.1080/13563475.2021.1882963> (Hämtad 2024-04-04)
- Brinkmann, S. (2024). *Kvalitative intervjuer: samtalskunskap genom forskningsintervjuer*. (1 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Bureau Detours. (2024). *Institut for (X)*. <https://detours.biz/projects/institut-for-x/> (Hämtad 2024-05-20)
- Certeau, M.D. (1984). *The practice of everyday life*. (1 uppl.) Berkeley: University of California Press.

Colomb, C. (2012). Pushing the Urban Frontier: Temporary Uses of Space, City Marketing, and the Creative City Discourse in 2000S Berlin. *Journal of Urban Affairs*, 34(2), 131–152.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9906.2012.00607.x> (Hämtad 2024-04-13)

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (4. uppl.). Lund: Studentlitteratur

Ferreri, M. (2015). The seductions of temporary urbanism. *Ephemera Journal*. 15(1). 181-191.
<https://ephemerajournal.org/sites/default/files/pdfs/contribution/15-1ferreri.pdf> (Hämtad 2024-05-20)

Flyvbjerg, B. (2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry*, 12(2). 219-245. <https://journals-sagepub-com.ludwig.lub.lu.se/doi/10.1177/1077800405284363> (Hämtad 2024-05-11)

Gandy, Matthew. (2016). Unintentional Landscapes. *Landscape Research*. 41(4). 433-440.
<https://doi.org/10.1080/01426397.2016.1156069> (Hämtad 2024-05-20)

Haydn, F. & Temel, R. (red.) (2006). *Temporary urban spaces: concepts for the use of city spaces*. Basel: Birkhäuser.

Heijnen, A. (2020). Informal governance as enabler of creative collaborations. I Marlen Komorowski, M & Picone, I (red.) *Creative cluster development: Governance, Place-Making and Entrepreneurship*. (1 uppl), 203-214). Routledge.

Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. (2 uppl.). Malmö: Gleerup.

Hou, J. (red). (2010). *Insurgent public space: Guerilla Urbanism and the Remaking of Contemporary Cities*. Routledge.

Institut for (x). (2023). *Our vision and mission*.
<https://institutforx.dk/uploads/2023/06/MISSION-VISION-GRAFIC-VERSION.pdf?x59365>
(Hämtad 2024-04-20)

Institut for (x). (22 oktober 2019). *This is (x)* [video]. Youtube.
<https://youtu.be/Carw5-0ipKg?si=ao6zUIXoMVjpYoHO> (Hämtad 2024-05-20)

Institut for (x). [u.åa]. *Timeline*. <https://institutforx.dk/about/timeline/> (Hämtad 2024-03-29)

Institut for (x). [u.åb]. *What is if(x)*. <https://institutforx.dk/> (Hämtad 2024-03-29)

Madanipour, A. (2018). Temporary use of space: Urban processes between flexibility, opportunity and precarity. *Urban Studies*, 55(5), 1093-1110. <https://doi.org/10.1177/0042098017705546> (Hämtad 2024-05-20)

Moth, A., Gran Boesen, P., Jørgensen, J., Bøgh Larsen, J. & Juul Wendell, C. (2023). *Summen af det kreative miljø - Analyse af Vækstlagskulturen på Institut for (X)* (1 uppl.). <https://institutforx.dk/uploads/2023/01/Summen-af-det-kreative-miljo-Analyse-af-Institut-for-X-1.pdf?x56901> (Hämtad 2024-05-20)

Nyström, J. & Tonell, L. (2012). *Planeringens grunder: en översikt*. (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Oswalt, P., Overmeyer, K. & Misselwitz, P. (2013). *Urban catalyst: the power of temporary use*. Berlin: Dom Publishers

Overmeyer, K. (2007). *Urban Pioneers: Temporary use and Urban Redevelopment in Berlin*. Berlin: Jovis.

Round, J., Williams, C. C., & Rodgers, P. (2008). Everyday tactics and spaces of power: the role of informal economies in post-Soviet Ukraine. *Social & Cultural Geography*, 9(2), 171–185. <https://doi.org/10.1080/14649360701856110> (Hämtad 2024-05-09)

Szutowicz, P. (27 december 2012). *Aarhus Kommune køber godsbanearaler for 205 mio. Kr.* Byens Ejendom. <https://byensejendom.dk/article/aarhus-kommune-kober-godsbanearaler-for-205-mio-kr-11190> (Hämtad 2024-04-04)

Tonkiss, F. (2013). Austerity urbanism and the makeshift city. *City*, 17(3), 312–324. <https://doi.org/10.1080/13604813.2013.795332> (Hämtad 2023-03-12)

Bilaga A: Mall för diskursanalys av plandokument

Diskursaspekt	Oplæg til Udviklingsplan 2015	Udviklingsplan 2017
Tillfällighet / Tidsaspekter	<p>"Sideløbende med omdannelsen af hovedbygningen til Kulturproduktionscenter har en række midlertidige aktiviteter i de tilstødende og nedslidte godsbanebygninger vist sig levedygtige og manifesterer sig under den samlede betegnelse "Institut for (X)". Institut for (X) er en mangfoldighed af initiativer, aktiviteter og små virksomheder, der eksperimenterer og afprøver idéer i et ungt, uformelt, urbant miljø." (s. 8)</p>	<p>"Godsbanearealerne skal fortsat være en helt særlig bydel med autentisk stemning og subkultur, der konstant forandrer sig og inddrager nye aktiviteter, brugere og oplevelser for både at skabe et supplement og en forbindelse til Aarhus' øvrige kulturliv" (s. 9)</p>
	<p>Midlertidige aktiviteter</p> <p>"For at skabe byliv og en identitet som understøtter udviklingen hen mod den fremtidige bydel, indgår der en række midlertidige aktiviteter som en del af realiseringsstrategien."</p> <p>Allerede idag ligger Institut for (X) som et vidnesbyrd om områdets attraktivitet og mange muligheder. Institut for (x) er i sig selv en midlertidig aktivitet med mange aktive brugere. Institut for (x) vil bidrage til områdets aktiviteter og liv i de kommende år, indtil arealerne overgår til andre og nye byformål." (s. 15)</p>	<p>"Godsbanearealerne skal ligeledes være en blandet bydel med boliger til en mangfoldighed af mennesker, med butikker og arbejdspladser, med kulturinstitutioner og kreative uddannelser, og med iværksætteri, erhverv og et sprudlende byliv, der allerede nu vokser frem i form af midlertidige aktiviteter på arealerne omkring de gamle bevaringsværdige bygninger." (s. 9)</p>

	<p>Eksisterende bygninger</p> <p>"Kulturarvsidentiteten og landskabets særlige stemning af midlertidighed og kreativitet er særligt for den nye bydel. Eksisterende bygninger indgår indtil de evt. nedrives som en aktiv del og påvirker dermed den fremtidige bebyggelsesstruktur og identitet." (s. 23)</p>	<p>"Det industrielle og eksperimenterende kulturmiljø, der i dag kendetegner området, skal således i høj grad fortsat præge bydelen – men også supplere med nye funktioner." (s. 9)</p>
	<p>Etape 2:</p> <p>Indenfor etappen er Institut for (x) beliggende. I takt med etapens udbygning afløses Institut for (x) af nye funktioner."</p>	<p>Et knudepunkt for byliv og subkultur</p> <p>"Arealet er stort og rummeligt nok til, at man kan fastholde den urbane puls, stedet har i dag, og samtidig tilføre det et mylder af nye aktiviteter – både midlertidige og permanente fællesskabs-former, byliv og oplevelser." (s. 9)</p>
		<p>"Visionen for Godsbanearrealerne er at skabe en ny pulserende og levende bydel under stadig forandring og udvikling." (s. 16)</p> <p>"Med henblik på at bringe området ind i den ønskede fremtid og skabe det ønskede liv mellem de allerede planlagte bygninger skal involvering og midlertidige aktiviteter spille en helt central rolle, når områdets identitet og tiltrækning skal styrkes, og de blivende frø for fremtiden sås." (s. 22)</p>

		<p>"På Godsbanearrealernes nordlige område vil der være en stærk koncentration af kultur, kreativitet og innovation, der hæfter sig sammen med såvel de omkringliggende kulturinstitutioner som hele Aarhus."</p> <p>"Den sydlige del af Godsbanearrealerne vil med den grønne kile og pladsdannelser til rekreation som åndehuller i bydelen primært bestå af boliger iblandet kultur og midlertidige aktiviteter."</p>
		<p>"at skabe en bydel med en helt særlig profil under stadig forandring." (s. 26)</p>
		<p>"På særligt udvalgte knudepunkter i den nye bydel vil der være et dynamisk og afvekslende byliv, hvor midlertidige bylivsprojekter kan opleves". (s. 26)</p>
		<p>"Det forventes, at realiseringen af de første byggerier af ungdoms- og kollegieboliger, uddannelsesbyggerier samt midlertidige aktiviteter vil medvirke til at fremme efterspørgslen og kendskabet til byggemuligheder i området, hvilket understøtter projektets økonomiske bæredygtighed." (s. 34)</p>

		<p>"I første fase har dette område omfattet kulturproduktionscenteret og Institut for (X), og i de kommende år vil denne nordlige del på ny ændre karakter med etableringen af Arkitektskolen, Produktionsskolen, Ringgårdens, ABB's og Kollegiekontorets byggerier, boligbyggerier langs Sonnesgade og i det tidligere Æggepakkeri samt nye erhvervsbyggerier i forlængelse af nærværende udviklingsplan."</p> <p>"Dette vil medføre, at Godsbanearrealerne endnu en gang vil ændre karakter – fra det, vi kender i dag, til noget nyt og endnu ukendt. En ændring, der vil betyde, at imens de eksisterende aktiviteter vil skulle fortsætte, vil de samtidig skulle udfolde sig side om side med fremkomsten af nye permanente såvel som midlertidige funktioner."</p> <p>"Formålet med udformning af byrum på Godsbanearrealerne er at skabe en attraktiv ramme for byliv, så bylivet kan udvikle sig mangfoldigt og foranderligt. Derfor er hovedprincippet for byrummene, at de skal være af høj kvalitet med materialer, der understøtter kulturmiljøets fortælling, være mangfoldige, så hver enkelt bruger kan finde sit helt særlige sted, og være så rå og robuste, at de kan holde til den forandring, midlertidighed og vildskab, der er bydelens karakter. Hovedprincippet for udviklingen af bydelen er derfor, at byliv kommer før byrum, der kommer før bygninger."</p>
--	--	--

<p>Värden som Institut for (x) skapat på Godsbanearrealerne</p>	<p>Midlertidige aktiviteter</p> <p>"For at skabe byliv og en identitet som understøtter udviklingen hen mod den fremtidige bydel, indgår der en række midlertidige aktiviteter som en del af realiseringsstrategin."</p> <p>"Allerede idag ligger Institut for (X) som et vidnesbyrd om områdets attraktivitet og mange muligheder. Institut for (x) er i sig selv en midlertidig aktivitet med mange aktive brugere. Institut for (x) vil bidrage til områdets aktiviteter og liv i de kommende år, indtil arealerne overgår til andre og nye byformål." (S. 15)</p>	<p>"Udviklingen er allerede i gang. Den nordligste del af området er således i vidt omfang disponeret og igangsat med kulturproduktionscenteret, med Institut for (x), med den kommende arkitektskole, med Produktionsskolen, med boliger i det tidligere Æggepakkeri, med boliger og erhverv langs Sonnesgade, med bydelens første parkeringshus samt med planlagte boliger fra Ringgården, AAB och Kollegiekontoret." (s. 7)</p>
		<p>"Det industrielle og eksperimenterende kulturmiljø, der i dag kendetegner området, skal således i høj grad fortsat præge bydelen – men også supplere med nye funktioner." (s. 9)</p>
		<p>PIONERPROJEKTER</p> <p>"Der er en hel stribe aktører, som har vist stort engagement og lagt hjerteblod i at få udviklingen i gang. Disse omfatter blandt andre Institut for (X), Håbets Allé, Reuse Center, Kulturproduktionscentret Godsbanen, Arkitektskolen Aarhus, Århus Produktionsskole samt Ringgården, AAB og Kollegiekontoret, der opfører boliger i området." (s. 18)</p>

		<p>“Det er afgørende, at en lang række af aktører allerede har forpligtiget sig til at bidrage til udviklingen. Det vidner om det store engagement, der allerede er i Aarhus for at skabe den nye bydel. Disse aktører skal sammen med de mange nye brugere af området fortsat være omdrejningspunktet for udviklingen af Godsbanearrealerne.” (s. 22)</p> <p>MIDLERTIDIGE FÆLLESSKABER OG INITIATIVER I AARHUS K</p> <p>“Institut for (X) er en platform for kreative, kulturelle, eksperimenterende, samfundsengagerede initiativer og iværksætterier, der til stadighed redefineres af brugerne. Instituttet bidrager til områdets aktiviteter og giver liv og identitet til området.” (s. 27)</p>
--	--	--

		<p>“Den utæmmede og eksperimenterende kreativitet fastholdes i særligt de nordlige dele af Godsbanearealerne, hvor rammerne tillader kreative projekter og aktiviteter at udfolde sig. Fornemmelsen af dette evigt foranderlige bæres videre af de kreative kulturaktiviteter, der allerede er i området i dag – herunder i særlig grad Kulturproduktionscentret Godsbanen og Institut for (X), der inden for kort tid vil blive suppleret af Arkitektskolen og Produktionsskolen.”</p> <p>“Godsbanearealerne vil således centreret i de nordlige arealer få en mangfoldig kreativitet i kraft af, at den nuværende eksperimentelle ånd og kreativitet suppleres med yderligere kreative erhverv og institutioner.”</p>
		<p>“Det forventes, at realiseringen af de første byggerier af ungdoms- og kollegieboliger, uddannelsesbyggerier samt midlertidige aktiviteter vil medvirke til at fremme efterspørgslen og kendskabet til byggemuligheder i området, hvilket understøtter projektets økonomiske bæredygtighed.” (s. 34)</p>

		<p>Formålet med udformning af byrum på Godsbanerealerne er at skabe en attraktiv ramme for byliv, så bylivet kan udvikle sig mangfoldigt og foranderligt. Derfor er hovedprincippet for byrummene, at de skal være af høj kvalitet med materialer, der understøtter kulturmiljøets fortælling, være mangfoldige, så hver enkelt bruger kan finde sit helt særlige sted, og være så rå og robuste, at de kan holde til den forandring, midlertidighed og vildskab, der er bydelens karakter. Hovedprincippet for udviklingen af bydelen er derfor, at byliv kommer før byrum, der kommer før bygninger."</p>
<p>Vision för området</p>	<p>"Visionen for Godsbanerealerne er at skabe en ny pulserede, ungdommelig bydel, som har lyst til at eksperimentere og udvikle sig. Bydelen kaldes "AarhusK".</p> <p>"Bydelen skal bidrage til den eksisterende by med kultur, uddannelse, bolig og erhverv, og skal både i anvendelse og udformning koble by og landskab – kultur og natur."</p> <p>"Aarhus K skal summe af liv" (s. 10)</p>	<p>"Det skal være et børnevenligt kvarter, hvor der både skal være plads til mange børnefamilier og andre beboere og deres gøremål samt til butikker, caféer og arbejdspladser. Men også et område, hvor der samtidig er tænkt over, hvordan det bliver plads til alle de skæve, kreative idéer, som udfolder sig omkring særligt Institut for (x) og kulturproduktionscenteret i dag." (s. 7)</p>
	<p>"Det betyder at: Aarhus K skal have plads til det umiddelbare, det eksperimenterende og det utæmmede. Derfor skal der bygges videre på den mangfoldighed af initiativer, aktiviteter og eksperimenter, der blandt andet repræsenteres af Institut for (x)." (s. 11)</p>	<p>"I Aarhus K står K'et for kultur, kreativitet, kulturhistorie og knudepunkt. De fire begreber er allerede i dag kendetegnende for Godsbanerealerne og ikke at finde andre steder i Aarhus." (s. 9)</p>

	<p>"Aarhus K skal udvikles som en blandet bydel med fokus på kreative og kulturelle funktioner." (s. 18)</p>	<p>"Godsbanearrealerne skal fortsat være en helt særlig bydel med autentisk stemning og subkultur, der konstant forandrer sig og inddrager nye aktiviteter, brugere og oplevelser for både at skabe et supplement og en forbindelse til Aarhus' øvrige kulturliv" (s. 9)</p>
	<p>ETAPE 2:</p> <p>"Etapen omfatter en række byggefelter, der endnu ikke er endeligt disponeret. Som beskrevet i afsnit 2. Strategien, gennemfører Arkitektskolen/Bygningsstyrelsen en arkitektkonkurrence, hvor det definerede konkurrenceområde er blevet stillet til rådighed. Først efter konkurrencens afslutning kendes Arkitektskolens byggefelt, og det vil derefter være muligt at definere byggefelter på det tilbageværende areal i etapen. Etapen tænkes udviklet til undervisningsformål, boliger og erhverv samt kulturelle formål."</p>	<p>"Godsbanearrealerne skal ligeledes være en blandet bydel med boliger til en mangfoldighed af mennesker, med butikker og arbejdspladser, med kulturinstitutioner og kreative uddannelser, og med iværksætteri, erhverv og et sprudlende byliv, der allerede nu vokser frem i form af midlertidige aktiviteter på arealerne omkring de gamle bevaringsværdige bygninger." (s. 9)</p>
		<p>Et knudepunkt for byliv og subkultur</p> <p>"Arealet er stort og rummeligt nok til, at man kan fastholde den urbane puls, stedet har i dag, og samtidig tilføre det et mylder af nye aktiviteter – både midlertidige og permanente fællesskabs-former, byliv og oplevelser." (s. 9)</p> <p>"På den måde vil Godsbanearrealerne udgøre et vigtigt kulturelt og socialt knudepunkt, hvor mennesker kan</p>

		mødes på tværs af Aarhus i et ungt og kreativt kulturmiljø." (s. 9)
		"Visionen for Godsbanerealerne er at skabe en ny pulserende og levende bydel under stadig forandring og udvikling." (s. 16)
		"En kulturel og kreativ smeltedigel med kulturproduktion, events og arrangementer, et levende uddannelses- og erhvervsområde og ikke mindst et grønt og børnevenligt boligområde med byliv, små opholdsrum og rekreative pladser." (s. 16)
		"et område, hvor nyt og gammelt, fællesskab og liveability vil invitere borgere, brugere, foreninger og virksomheder til at skabe en helt ny bydel i Aarhus" (s. 16)
		<p>"K" står for:</p> <p>"KULTUR: Kultuer er vaner som er forskellige og i løbende forandring. KREATIVITET: Kreativitet er lyst og evne til at skabe nyt. KULTURHISTORIE: Kulturhistorie er alt det, historien har efterladt og det, der bygges videre på. KNUDEPUNKT: Knudepunkt er omdrejningspunkt for liv, nysgerrighed, oplevelse, udfoldelse og trafik"</p> <p>"Det betyder at: Bydelen skal summe af liv! Bydelen skal have plads til det umiddelbare, det eksperimenterende og det utæmmede. Bydelen skal være døgnåben. Bydelen skal være for alle. Bydelen skal være et knudepunkt" (s. 16)</p>

		<p>"Identitet, byliv, involvering samt kultur og kreativitet er udpeget som strategiske områder, der skal understøtte visionens realisering" (s. 22)</p>
		<p>INDSATSER</p> <p>"På Godsbanearealerne sikres der plads til kultur og kreativitet, til boliger, til erhverv, til børneinstitutioner, til uddannelsesinstitutioner, til byliv og til rekreative områder. Alt sammen for at skabe den levende og mangfoldige bydel."</p>
		<p>"Et knudepunkt for kultur, midlertidige projekter, kreativitet og innovativt iværksætteri er koncentreret omkring det nuværende kulturproduktionscenter og Institut for (X). Et knudepunkt, der styrkes yderligere, når Arkitektskolen Aarhus og Århus Produktionsskole flytter til Godsbanearealerne."</p>
		<p>"at skabe en bydel med en helt særlig profil under stadig forandring." (s. 26)</p>
		<p>"Formålet med udformning af byrum på Godsbanearealerne er at skabe en attraktiv ramme for byliv, så bylivet kan udvikle sig mangfoldigt og foranderligt. Derfor er hovedprincippet for byrummene, at de skal være af høj kvalitet med materialer, der understøtter kulturmiljøets fortælling, være mangfoldige, så hver enkelt bruger kan finde sit helt særlige sted, og være så rå og robuste, at de kan holde til den forandring,</p>

		<p>midlertidighed og vildskab, der er bydelens karakter.”</p> <p>”Hovedprincippet for udviklingen af bydelen er derfor, at byliv kommer før byrum, der kommer før bygninger.”</p>
		<p>Byrum: Kulturtorvet</p> <p>”Beton- og grusfladen omkring Institut for (X) og Arkitektskolen knytter an til belægningen på strædet. Den vil være præget af de eksperimenterende aktiviteter og events, der er på Godsbanearrealerne i dag.”</p> <p>”Bydelspladsen vil være rummelig, robust og rå med plads til et ungt og utæmmet byliv.” (s. 55)</p>

Bilaga B: Intervjumall Aarhus kommun

Introduktion

Presentation av projektet

Generella frågor: Yrkesroll

- First of all, could you tell me a little bit about your role at Aarhus Municipality?
 - What is your position and how long have you been working there?
- In what way have you been involved in the redevelopment plans for Godsbanearealerne?
- In what way have you been involved with Institut for (x)?
 - For how long?

Frågor om villkoren för Institut for (x)

OK. Let's move on to talk a bit about Institut for (x). If we start at the beginning, what I've understood is that the municipality gave Institut for (x) the keys to the A-building back in 2009 along with the words "Just do it properly".

- Can you tell me about what the municipality meant by that?
- What was the reason for the municipality to give Institut for (x) the keys to the A-building in the first place?
- What did the deal between Aarhus municipality and Institut for (x) look like?
- What was the conditions for Institut for (x) activity on Godsbanearealerne?
- Was there any restrictions or regulations in the area regarding what Institut for (x) could build or what sort of activities they could perform?

Frågor om tidsaspekten för projektet

OK. From what I've understood, the project was intended to be temporary.

- How was this agreed upon when they first started using the place?
- What sort of time frame was the project given in regards to how long they would be allowed to use the place?

In the "Oplæg til udviklingsplan" from 2015 it was stated that Institut for (x) is a temporary activity that will contribute to the life and activities in the neighbourhood for the next couple of years - until the area will

pass on to other and new purposes. It also states that within “phase 2” of the development, Institut for (x) will be replaced with new functions. But in the accepted “Udviklingsplan” from 2017, there is a big focus on temporary activities as a central element in the future neighbourhood Aarhus K.

- Has the municipality changed it's view on Institut for (x) as a temporary project?
 - If yes: When did this change in perspective occur and what do you think was the reason for the municipality to change their view on this?
- Has there been a decision on whether Institut for (x) stays put or not (i.e.) will become a permanent element in the new neighborhood?
 - If yes: In what way/to what extent will Institut for (x) continue to exist at Aarhus K?
 - Is there any conditions for them to meet in order to become a permanent part of the new neighbourhood?

Relation/samarbete mellan kommunen och Institut for (x)

OK. Now I would like to move on to talk about the relationship between the municipality and Institut for (x).

- How would you describe the relationship and cooperation between Aarhus municipality and Institut for (x)?
- How would you say that the municipality has supported Institut for (x) along the years?
 - For eg: have you made any exemptions from regulations or planning practice, contributed with financial resources, or contributed with your network and information about the development plans?
- What has been the goal for the municipality in supporting Institut for (x)?
- How do you perceive Institut for (x) perspective on the development of the neighborhood?

Involvering/dialog

- In what way has Institut for (x) been involved in the (process of making the) development plans?
- Can you tell me a bit about the Bydelskontoret?
 - How did it happen that Institut for (x) is the project manager for Bydelskontoret?

Synen på det värde som Institut for (x) skapar

OK. We're almost there. Finally I wonder:

- What do you value most about Institut for (x)?
- What value do you think they have created with their activities at Godsbanearne?

Bilaga C: Intervjumall Institut for (x)

Introduktion

Presentation av projektet

Generella frågor: Yrkesroll

- First of all, could you tell me a little bit about your role at Institut for (x)?
 - What is your position and how long have you been involved in this project?
- Can you shortly, just in a few sentences, tell me about Institut for (x) as an organization?
 - How big is the core team and what are their roles?
- How do you finance your operations?

Frågor om tidsaspekt och regler för projektet

OK. Thank you. Let's move on to talk about the beginning of Institut for (x).

- What were your original intentions with the use of the place?
 - Have your intentions changed along the years?

From what I've understood, the project was intended to be temporary.

- How was this agreed upon when you first started using the place?
 - What sort of time frame was the project given in regard to how long you could use the place?
- What did the deal between you and the municipality look like?
- What was the conditions for Institut for (x) activity on Godsbanearealerne?
- Has there been any restrictions or regulations in the area regarding what you could build or what sort of activities you could perform?
 - If yes: What has your approach to these restrictions/regulations been along the years?
 - Have you tried to affect them? How?

Relation/samarbete mellan Institut for (x) och kommunen

OK. Now I would like to move on to talk about the relationship between Institut for (x) and Aarhus municipality.

- How would you describe the relationship and cooperation between Institut for (x) and the municipality?

- How do you express your ideas, wishes and goals to the municipality?
 - Through what channels? / To whom?
- Have you experienced any challenges in your relationship with the municipality?
 - If yes: How have you handled this?
- What do you think has favored your cooperation with the municipality?
- What qualities do you think that the municipality values most with Institut for (x) as an organization and cooperation partner?
- How have you dealt with the municipality's wishes that you "do it properly" here at Godsbanearne?
 - Has it affected how you do things here?
- Do you feel like you've had to prove yourself in some sort of way, in order to be accepted as a serious stakeholder in the development of Godsbanen?
 - If yes: How have you worked to prove yourself?
- A part of your vision/mission is to challenge conventional city development, and this could be interpreted as inherently political. Have you had to tone this down sometimes in order for your cooperation with the municipality to run smoothly?

When I read the Oplæg til udviklingsplan from 2015 and compared it to the Udviklingsplan from 2017, I've gotten the impression that the municipality has changed their view on Institut for (x) as a temporary project.

- Why do you think that is?
- Have you negotiated with the municipality in order for them to change perspective?

Möjligheter, utmaningar och agerande

OK. Now I would like to discuss key moments for Institut for (x) development.

- What would you say have been the biggest challenges/threats for your continued use of Godsbanen along the years? (For eg: Bulldozer day, general risk of eviction, complaining neighbors?)
 - How have you handled these situations?
- What would you say have been the biggest opportunities that have helped you to continue to use Godsbanen along the years? (For eg. financing, lease deals, support)
 - How did you grab these opportunities?
- Have you had any special goals during the years, that you wanted to accomplish?
 - How did you accomplish them?

Involvering och dialog

- How have you been involved in the redevelopment (plans) of Godsbanen?
- Have you opposed the redevelopment plans at some point?
 - If yes: In what ways have you done so?
- Do you feel like you have a strong voice in the discussions about the redevelopment of Godsbanen and that you are being listened to? (seen as an important stakeholder?)
 - What do you think is the reason for the municipality to consider you an important stakeholder / that you have this strong voice?
- Can you tell me a bit about Bydelskontoret?